

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการใช้คำ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจคำนามของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยการใช้ปริศนาคำทายและเพลง ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแยกตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การเข้าใจคำนาม-เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการใช้คำ

- 1.1 ความหมายของคำ
- 1.2 ความสำคัญของการเข้าใจคำ
- 1.3 ความสามารถในการเข้าใจคำ
- 1.4 การเรียนรู้ความหมายของคำ
- 1.5 การพัฒนาด้านเข้าใจคำศัพท์
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจคำนาม

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย

- 2.1 ความหมายของปริศนาคำทาย
- 2.2 ที่มาของปริศนาคำทาย
- 2.3 จุดมุ่งหมายของปริศนาคำทาย
- 2.4 การจำแนกประเภทของปริศนาคำทาย
- 2.5 ลักษณะพิเศษของปริศนาคำทาย
- 2.6 ลักษณะการผูกปริศนาคำทาย
- 2.7 ประโยชน์ของปริศนาคำทาย
- 2.8 การนำเอาปริศนาคำทายใช้ในการสอน
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลง

- 3.1 ความหมายของ เพลงหรือบทเพลง
- 3.2 ความสำคัญของดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- 3.3 ส่วนประกอบของบทเพลง
- 3.4 ดนตรีและเด็กเล็ก
- 3.5 ดนตรีและจิตวิทยาสำหรับเด็ก
- 3.6 ประวัติความเป็นมาของบทเพลงประกอบการสอน
- 3.7 ประเภทของบทเพลงประกอบการเรียน
- 3.8 การใช้เพลงประกอบการสอน
- 3.9 วิธีสร้างบทเพลงประกอบการสอน
- 3.10 ครูกับบทเพลงประกอบการสอน
- 3.11 การจัดการเรียนการสอน
- 3.12 หลักสูตรดนตรีระดับปฐมวัยศึกษา
- 3.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง

1. การเข้าใจคำนามเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการใช้คำ

1.1 ความหมายของคำ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525: 187) ให้ความหมายของคำไว้ว่า คำ คือเสียงพูด หรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนเพื่อแสดงความคิด โดยปกติถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดซึ่งมีความหมายในตัว ใช้ประกอบหน้าคำอื่นมีความหมาย เช่นนั้น เช่น คำนาม คำกริยา เป็นต้น

ฟรีช (Fries, 1950: 87) ให้ความหมายของคำ (word) ไว้ว่า "คำ" คือการประสมเสียงซึ่งนำมาใช้เป็นสิ่งเร้าให้นักถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา... ยิ่งกว่านั้น ประสบการณ์ที่ถูกกระตุ้นจากการประสมเสียงนั้นจะมีความหมายต่างกันหลายอย่าง แต่จะมีเพียงประสบการณ์เดียวที่เด่นกว่าประสบการณ์อื่น ๆ ประสบการณ์นี้ถูกกำหนดขึ้นโดยข้อความที่ใช้ร่วมกันบ่งถึงสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

ดังนั้นคำ ๆ หนึ่งจึงสามารถมีได้หลายความหมาย เมื่อพูดถึงคำใดคำหนึ่งขึ้นมาจึงไม่อาจจะให้ความหมายของคำนั้นแน่นอนลงไปได้ จะต้องพิจารณาจากข้อความที่ปรากฏร่วมจึงจะรู้ว่า เป็นความหมายใด

แครร์โรล (Carroll, 1953: 95-97) ได้แบ่งความหมายของคำเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความหมายโดยอรรถ (Donotative Meaning) หมายถึง ความหมายที่แท้จริงของคำ
2. ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) หมายถึง ความหมายที่อ้างถึงความหมายอื่น ๆ ตัวอย่าง เช่น คำว่า "ดวงจันทร์" ความหมายโดยอรรถ หมายถึง ดาวบริวารของโลก แต่ความหมายโดยนัยนี้อาจหมายถึงกลางคืน ความงาม ความสงบ ความยินดี ความพอใจ ฯลฯ การที่จะแยกความแตกต่างของความหมาย 2 อย่างนี้ได้ก็อาจอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ ความหมายทั้ง 2 จะมีการเปลี่ยนแปลงจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ความหมายของคำแต่ละคำของแต่ละบุคคลไม่คงที่ ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ตัวอย่าง เช่น ความหมายโดยอรรถของบุคคลหนึ่งในวันหนึ่งอาจจะกลายเป็นความหมายโดยนัยอีกวันหนึ่ง แต่นักภาษาศาสตร์ก็ยังถือว่าคำแต่ละคำนั้นมีความหมายเฉพาะ และคงที่ของมันเอง แต่อาจมีความหมายที่เกี่ยวข้องหรือแปรผันไปบ้างจากความหมายที่คงที่นั้น

พะอบ โปษะกฤษณะ (2521: 52-56) ได้แบ่งความหมายของคำออกเป็น 2 ชนิด คือ

- 1) ความหมายปรนัย (Objective) คือ คำที่มีความหมายโดยตรงผู้ฟัง ผู้อ่าน ผู้เขียน เข้าใจตรงกัน
- 2) ความหมายอัตนัย (Subjective) คือ คำที่มีความหมายขึ้นอยู่กับผู้พูด ความหมายของแต่ละบุคคลอาจจะไม่ตรงกัน

จากการสรุปเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายคำ สรุปได้ว่าความหมายของคำแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ คำที่มีความหมายโดยอรรถ หรือคำที่มีความหมายโดยตรง และคำที่มีความหมายโดยนัยหรือคำที่มีความหมายโดยปริยาย

1.2 ความสำคัญของการเข้าใจคำ

เฮอร์ลอค (Hurlock, 1964: 26) กล่าวว่าไว้ว่า จำนวนคำที่เด็กเข้าใจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม เนื่องจากเด็กต้องใช้คำในการติดต่อทำความเข้าใจกับกลุ่มเพื่อน เด็กในทุกระดับอายุจะรู้สึกคับข้องใจเมื่อเขาต้องการจะพูดบางสิ่งบางอย่าง แต่เขาไม่สามารถที่จะทำได้เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจคำ หรือไม่สามารถทำความเข้าใจกับคำที่เขาต้องการใช้ได้ ซึ่งจะเป็นผลทำให้เด็กโกรธและรู้สึกว่าคนอื่นไม่ต้องการเข้าใจในตัวเขา

แมกกินนิตี (McGinitie, 1961: 687-688) ได้พูดถึงความสำคัญของการเข้าใจคำไว้ว่าถ้าเด็กรู้คำมากพอเหมาะกับวัยของตน สามารถนำคำนั้น ๆ ไปใช้ได้ถูกต้อง เด็กก็จะสามารถเข้าใจความคิดของคนอื่นและเข้าใจสิ่งแวดล้อมของตน รวมทั้งเด็กจะสามารถสื่อความหมายหรือแสดงความคิดความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วย และคอสซี่ (Causey, 1958: 211) ก็กล่าวไว้ว่า คำเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความคิดของบุคคล

เฮอร์ลอค (Hurlock) ได้อ้างคำกล่าวของ แกร์ริสัน (Garrison) ที่เน้นความสำคัญของการเข้าใจคำว่าจำนวนคำ ที่เด็กรู้และเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความก้าวหน้าและล้มเหลวในการเรียน คำเป็นเครื่องมือที่เด็กใช้ในการเรียนรู้โลกของตน ถ้าเด็กมีความรู้เกี่ยวกับคำน้อยจะทำให้เขาไม่สามารถตีความสิ่งแวดล้อมของเขาได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันซึ่งการติดต่อสื่อสารถึงกันมีความเจริญก้าวหน้ามาก เด็กก็ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องรู้ เข้าใจคำต่าง ๆ เป็นจำนวนมากและต้องสามารถใช้คำเหล่านั้นได้ด้วย ถ้าไม่เช่นนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวในสังคม

สรุปได้ว่าความสำคัญของการเข้าใจคำมีผลอย่างมากต่อเด็กในการพัฒนาทางด้านอารมณ์และสังคม ซึ่งเด็กต้องใช้คำในการติดต่อทำความเข้าใจกับคนอื่น และแสดงความคิด ความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วย ฉะนั้นเด็กจึงต้องรู้และเข้าใจคำต่าง ๆ พอเหมาะกับวัยของตน และสามารถนำคำนั้น ๆ ไปใช้ได้ถูกต้อง

1.3 ความสามารถในการเข้าใจคำ

การเรียนรู้ภาษา เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนอย่างหนึ่งและเป็นรากฐานของการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นการที่เด็กรู้จักและเข้าใจคำหนึ่งเป็นความสามารถที่สัมพันธ์กับสติปัญญาของเด็กด้วย คนส่วนมากมักจะคิดว่าการเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบความคิดเช่นนั้นจะมีส่วนจริงอยู่ไม่น้อย แต่ในระยะต่อมาเมื่อพัฒนาการทางสมองของเด็กมีมากขึ้น การลอกเลียนแบบจะลดลง เขาจะมีความคิดที่เป็นของเขาเองมากขึ้นเป็นลำดับ การใช้ภาษาของเด็กจึงนับว่ามีความสัมพันธ์กับสติปัญญาเป็นอย่างมาก

ฟลาวเวลล์ (Flavell, 1963: 47) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ของคนจะเกิดขึ้นได้ต้องผ่านทั้งกระบวนการดูดซึม (assimilation) กระบวนการปรับแต่ง (accommodation) รวมทั้งการดัดแปลงให้เหมาะสม (adaptation) อยู่ตลอดเวลาตามทฤษฎีของเพียเจตต์กล่าวว่า และในช่วงเวลาดังกล่าวคนจะเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำแต่ละคำที่ผ่านลึกซึ้งขึ้นเป็นลำดับ นั่นก็หมายถึงว่า การจำคำได้ก็เกิดจากกระบวนการรับรู้ตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมาเป็นลำดับไม่ได้เกิดเพียงการลอกเลียนแบบเพียงอย่างเดียว

ในการเรียนรู้คำของเด็กนั้น ครั้งแรกเด็กต้องเห็นสิ่งนั้น ๆ ก่อนแล้วได้รับการบอกเล่าว่าเป็นอะไร หรือได้ยินได้ฟังการใช้คำนั้น ๆ จากบุคคลอื่น แล้วเด็กจะจำได้ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าและการเสริมแรงประกอบกันด้วย เมื่อเด็กจำได้ก็มีได้หมายความว่า เขาจะเข้าใจคำนั้น ๆ ในทันที ตามธรรมชาติของมนุษย์จะต้องมีการทดสอบใช้โดยการลองผิดลองถูกไปเรื่อย ๆ และทำความเข้าใจอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำ ๆ นั้น แต่ถ้าเด็กบางคนยังไม่เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งใดก็อาจจะไม่เข้าใจสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้ง

คาร์โรลล์ (Carroll, 1964: 90) ได้กล่าวว่า เด็กพูดเป็นคำโดยที่ไม่ต้องมีความคิดรวบยอดในสิ่งนี้ก็ได้ คือ พูดตามคนอื่น แต่ถ้าเขาไม่รู้จักสิ่งนั้น ๆ อย่างแท้จริง เขาก็ไม่สามารถใช้คำนั้น ๆ ให้ได้ความหมายถูกต้องได้ การพูดและการใช้คำจึงต้องอาศัยความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำนั้น ๆ อย่างไรก็ตามก่อนที่เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดของคำใด ๆ เด็กต้องเกิดการรับรู้ เข้าใจ คำที่เขารู้จักเสียก่อน

บลูม (Bloom, 1956: 89) ได้ให้ความคิดเห็นของคำว่า "ความ เข้าใจ" (Comprehension) ไว้ว่า เป็นความสามารถและทักษะที่ได้รับการฝึกมาก่อน ความเข้าใจที่บลูมใช้นั้นไม่เพียงแต่เป็นการบอกความหมายเหมือนกันหรือตรงกันตามความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์เท่านั้น แต่เป็นคำที่ใช้คลุมถึงการแปลความ (Transalation) ตีความ (Interpretation) ดังนั้น เมื่อเด็กเห็นภาพหรือสิ่งของต่าง ๆ เด็กจะสามารถบอกความสัมพันธ์ตลอดจนคุณสมบัติ หรือหน้าที่ของสิ่งนั้น ๆ ได้ก็นับได้ว่าเด็กเข้าใจสิ่งนั้น หรือคำเหล่านั้น ได้ส่วนหนึ่งแล้วนั่นเอง

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าว สรุปได้ว่าการวัดความสามารถในการเข้าใจคำ เด็กจำเป็นต้องหยุดคิดและรวบรวมความคิดผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทางสมอง ในช่วงนี้เด็กจะต้องเกิดความคิดรวบยอดที่มีอยู่ต่อสิ่งนั้น นั่นก็หมายถึงเด็กต้องเข้าใจสิ่งนั้นมาก่อนว่ามีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะสามารถตอบคำถามนั้นได้

1.4 การเรียนรู้ความหมายของคำ

1.4.1 พัฒนาการในการเรียนรู้ความหมายของคำ

เออร์ลอค (Hurlock, 1964: 165-166) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ความหมายของคำว่า ไม่มีเด็กคนใดที่สามารถเชื่อมความหมายเข้ากับคำได้เอง โดยธรรมชาติเด็กจะต้องเรียนรู้ว่าคำแต่ละคำมีความหมายเฉพาะอย่าง โดยเริ่มเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงความหมายเข้ากับเสียงต่าง ๆ โดยวิธีการวางเงื่อนไข เช่น แม่พูดคำ ๆ หนึ่งเมื่อเขาให้สิ่งของแก่เด็ก หลังจากแม่ทำเช่นนั้นหลาย ๆ ครั้งเด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสถานการณ์เฉพาะอย่าง เด็กเล็กจะยังไม่สามารถสรุปรวบรวมความคิดได้ ดังนั้น เมื่อเด็กเรียนรู้คำว่า "พ่อ" เด็กก็จะเรียกผู้ชายทุกคนว่า "พ่อ" แต่เมื่อเด็กโตขึ้นเด็กจะเรียนรู้ในการวางหลักเกณฑ์และประยุกต์ความหมายทั่ว ๆ ไปยังคำเฉพาะสำหรับบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์เฉพาะ คือเด็กสามารถแยกความหมายของคำว่า "พ่อ" ออกจากผู้ชายอื่น ๆ ได้ การเรียนรู้อันนี้เกิดขึ้นภายในตัวเด็กเอง (insight)

เด็กจะเรียนรู้คำ 2 ชนิด คือ คำทั่ว ๆ ไป (General Vocabulary) และคำเฉพาะ (Special Vocabularies)

1) คำทั่ว ๆ ไป (General Vocabulary) ได้แก่ คำที่มีความหมายทั่ว ๆ ไป และใช้ได้หลายกรณีแล้วแต่สถานการณ์ เช่น คนสวย ไป คำทั่ว ๆ ไป จะมีประโยชน์มากกว่าคำเฉพาะ ดังนั้น เด็กจึงเรียนรู้คำทั่วไปก่อน ในทุกระดับอายุเด็กจะเรียนรู้คำทั่วไปมากกว่าคำเฉพาะ คำทั่ว ๆ ไป คือ

1.1 คำนาม คำแรกที่เด็กเรียนรู้และใช้ คือ คำนาม โดยเฉพาะเป็นคำพยางค์เดียว เด็กจะเรียนรู้จากเสียงที่เด็กชอบก่อน

1.2 คำกริยา หลังจากที่เด็กเรียนรู้คำนามพอที่จะใช้กับคน สิ่งของ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาแล้ว เด็กก็เริ่มเรียนรู้คำกริยา โดยเฉพาะจะเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ

1.3 คำวิเศษณ์ เด็กจะเริ่มใช้คำวิเศษณ์เมื่ออายุ 1 ปี 6 เดือน คำวิเศษณ์ที่เด็กใช้เริ่มแรกคือ "ดี" "เลว" "สวย" "ร้อน" และ "เย็น" ซึ่งเป็นการใช้กับบุคคล อาหาร หรือของเล่น

1.4 คำคุณศัพท์ เริ่มใช้ควบคู่ไปกับคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ที่เด็กใช้เริ่มแรก คือ ที่นี้ ที่ไหน

1.5 คำสันธานและคำสรรพนาม เด็กจะเรียนรู้คำประเภทนี้ หลังสุด เนื่องจากใช้ยากที่สุดและความหมายของคำก็สับสน

2) คำเฉพาะ (Special Vocabularies) หมายถึงคำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงและใช้ได้ในบางสถานการณ์เท่านั้น ในวัยเด็กตอนต้นเป็นระยะที่เด็กมุ่งพัฒนาการใช้คำทั่ว ๆ ไป จากวัย 3 ขวบเป็นต้นไป คำเฉพาะต่าง ๆ เริ่มมีบทบาทควบคู่ไปกับการใช้คำทั่ว ๆ ไป คำเฉพาะดังกล่าวจะมีพัฒนาการไปตามวัย คือ

2.1 คำประเภท "ลวงตา" เป็นการเลือกใช้คำที่เด็กพอใจ โดยที่คำนั้นอาจจะเป็นคำยาก คำยาว และเด็กอาจไม่รู้อาจะมีความหมาย การเอามาพูดก็เพียงแต่จะแสดงออกว่าตนรู้คำนั้น ปรัชญาการเช่นนี้จะเกิดขึ้นกับเด็กวัย 1-2 ขวบ

2.2 คำประเภทแสดงจรรยาบรรณ ได้แก่คำ ขอบคุณ ขอโทษ ช่วย สวัสดิ ฯลฯ การใช้คำเหล่านี้ได้ถูกต้องแค่ไหนขึ้นอยู่กับเด็กที่เด็กได้รับ

2.3 คำเกี่ยวกับสี เด็กส่วนมากจะรู้จักชื่อสีเมื่ออายุ 4 ขวบ เด็กจะเรียนรู้ได้เร็วแค่ไหนขึ้นอยู่กับความสนใจในสีและโอกาสในการเรียนรู้

2.4 คำเกี่ยวกับตัวเลข เด็กจะสามารถนับสิ่งของได้ประมาณอายุ 5 ขวบ เมื่อ 6 ขวบ เด็กจะเข้าใจคำ "สาม" "เก้า" "ห้า" "สิบ" และ "เจ็ด" ดินอที่จะนับสิ่งของได้

2.5 คำเกี่ยวกับเวลา ประมาณอายุ 6 หรือ 7 ขวบ เด็กจะรู้ความหมายของเวลาเช้า กลางวัน ฤดูร้อน และฤดูหนาว

2.6 คำเกี่ยวกับเงิน เด็กอายุ 4-5 ปี จะเริ่มเรียนรู้ค่าของเงินโดยเชื่อมโยงกับสีและขนาดของเหรียญ

2.7 คำแสดง ระหว่างอายุ 4-8 ปี เด็กส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กชายใช้คำแสดงในการแสดงอารมณ์และใช้เมื่อที่จำเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน

2.8 คำสาบาน เด็กชายจะใช้คำประเภทนี้มาก เริ่มเมื่อเด็กเข้าเรียน เด็กจะใช้คำพวกนี้เพื่อทดแทนความรู้สึกด้อยและเพื่อแสดงถึงความเป็นผู้มีอำนาจของตน

2.9 ภาษาลับเฉพาะ จะใช้มากในกลุ่มเด็กหญิงหลังจากอายุ 6 ขวบ เด็กจะใช้ภาษาลับเฉพาะในกลุ่มเพื่อน อาจจะเป็นคำพูดหรือท่าทางก็ได้

1.4.2 วิธีการเรียนรู้ความหมายของคำ

ทิงเคอร์ (Tinkor, 1952: 157-158) ได้กล่าวว่าการศึกษาความหมายของคำขึ้นอยู่กับ การสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ที่ถูกต้องจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้คำต่าง ๆ เป็นประการสำคัญ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ สถานการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของคำกว้างขวาง และชัดเจนขึ้น ส่วนแครร์โรล (Carroll, 1953: 73) ได้อ้างคำกล่าวของ (Kantor) ว่าการศึกษาความหมายของภาษาควรคำนึงถึงการปรับตัวของผู้พูดในสถานการณ์นั้นด้วย

เด็กเล็กจะเข้าใจความหมายของคำที่ตนใช้พูดอยู่เป็นส่วนใหญ่
 ดังนั้น ผู้แต่งหนังสืออ่านสำหรับเด็กจึงต้องพยายามสรรหาคำที่เด็กใช้มา เขียนเป็นหนังสือให้
 เด็กอ่าน ข้อที่ควรจะเป็นสิ่งเตือนใจสำหรับครูคือ เวลาทำอุปกรณ์ แผนภูมิที่ใช้ในชั้นนั้นภาษาที่
 ใช้เขียนแผนภูมิควรจะเป็นภาษาของเด็กไม่ใช่ภาษาของผู้ใหญ่ ภาษาของเด็กอาจจะไม่สะสลาย
 แต่ก็ เป็นภาษาที่เหมาะสมในการสอนเด็ก

ดร. ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2505: 7) ได้กล่าวว่า การที่เด็กจะเข้าใจ
 ความหมายของคำได้ เด็กต้องผ่านการเรียนรู้เพราะต้องได้รับประสบการณ์ (Experience)
 มาหลายอย่างด้วยกัน เมื่อเอาประสบการณ์ทั้งหลายมารวมกันเข้าเป็นมโนทัศน์ (Concept)
 เด็กจึงจะเข้าใจความหมายของคำ ดังนั้น การเข้าใจความหมายของคำจึงเป็นสิ่งที่เด็กต้อง
 เรียนไม่ใช่อยู่เฉย ๆ ก็จะได้มาโดยง่าย โดยยกตัวอย่างให้เห็นว่าเด็กได้รับมโนทัศน์ของคำมา
 ยากเย็นเพียงไร เช่น คำว่า "หมา" กว่าเด็กจะเข้าใจความหมายของคำนี้อย่างชัดเจน
 เด็กต้องผ่านประสบการณ์มาหลายอย่าง เช่น เมื่อยังเล็กเด็กอาจจะเคยเห็นหมาที่เลี้ยงใน
 บ้านเคยเล่นกับหมาตัวนั้นมาตลอด เด็กก็จำได้ว่าสัตว์เลี้ยงตัวนี้เรียกว่าหมา ต่อมาเด็กไป
 เห็นสัตว์อีกตัวหนึ่งรูปร่างคล้ายกับหมาในบ้านแต่ตัวนี้มีสีแตกต่างกับตัวที่รู้จัก เด็กเดาเอาว่า
 คงเป็นหมาและ ได้ยินผู้ใหญ่เรียกสัตว์ตัวนี้ว่าหมาเหมือนกัน วันหนึ่งเด็กไปเที่ยวบ้านเพื่อนพบ
 หมากอีกตัวหนึ่งตัวเล็กนิดเดียว สีแปลกประหลาดคือ ตัวดำขาวบนดำ สัตว์ตัวนี้ผู้ใหญ่ที่เรียกว่า
 หมา นานมาอีก เด็กไปพบสัตว์ตัวหนึ่งใหญ่โตกว่าที่เคยเห็นมา แต่ลักษณะทั่วไปคล้ายคลึงกับ
 หมากที่เคยรู้จักมาแล้ว สัตว์ตัวนี้เด็กไม่แน่ใจว่าจะเรียกอย่างไร เมื่อถามผู้ใหญ่ที่ได้รับคำตอบ
 ว่าหมา กว่าความคิดรวบยอดเกี่ยวกับหมาจะสมบูรณ์ได้เด็กก็ต้องเคยเห็นหมามาจับสัมผัส ถึง
 อย่างนั้นความคิดรวบยอดของเด็กบางคนยังไม่สมบูรณ์ง่าย ๆ ดังจะสังเกตได้ว่าเด็กบางคน
 เรียกลูกวัวว่าหมากก็มี เด็กเรียกเสื่อว่าแมวก็น่าจะเป็นสิ่งที่เราพบเห็นบ่อย ๆ

เฮิร์ลอค (Hurlock, 1964: 225) ได้กล่าวว่า การที่เด็กจะ
 เรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำมากขึ้นนั้นไม่เพียงแต่ให้เด็กเรียนรู้คำใหม่เท่านั้น แต่
 ควรให้เด็กเรียนรู้ความหมายใหม่ของคำเก่าด้วย ตัวอย่าง เช่น คำว่า "ส้ม" ตอนแรกเด็ก
 รู้ความหมายว่า คือ ผลไม้ชนิดหนึ่ง ต่อมาเด็กพบว่า "ส้ม" อาจจะหมายถึงสีชนิดหนึ่งก็ได้

ดังนั้น การเรียนรู้ความหมายของคำ สรุปได้ว่า การเรียนรู้ความหมายของคำ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ และการสร้างความคิดรวบยอด เด็กจะมีพัฒนาการในเรื่องการเรียนรู้ความหมายของคำต่อเนื่องกันไปทีละน้อย

1.5 การพัฒนาด้านการเข้าใจคำศัพท์

(Kerlin, 1965; Bloom, 1956 อ้างถึงใน เบญจมาศ ภูมิอมร 2529: 4-5) กล่าวว่า เด็กจะพัฒนาความเข้าใจความหมายของคำจากการเชื่อมโยงคำพูดที่ได้ยินกับสิ่งต่าง ๆ ที่มองเห็นได้ก่อนที่จะใช้คำพูดนั้นได้ถูกต้อง

การพัฒนาด้านการเข้าใจคำศัพท์จะพัฒนาเป็นขั้นตอน กล่าวคือ เมื่อยังเป็นทารกเด็กเรียนรู้ภาษา และการพูดจากการใช้สายตาร่วมกับการได้ยิน (Carrow; Lynch, 1982 อ้างถึงใน เบญจมาศ ภูมิอมร 2529: 5) ได้กล่าวว่า เมื่อเด็กได้ยินเสียงนั้น ช้า ๆ ร่วมกับการได้มองเห็นรูปร่างลักษณะของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเสียง หรือร่วมกับการสัมผัส และต้องสิ่งเหล่านั้น เด็กก็สามารถเชื่อมโยงเสียงที่ได้ยินกับรูปร่างหน้าตาของคน หรือรูปร่างลักษณะของสิ่งของต่าง ๆ ได้ ต่อมา แม้ว่าจะไม่ได้เห็นสิ่งนั้น ๆ เพียงแต่ได้ยินเด็กก็สามารถจะระลึกได้ว่าเป็นเสียงอะไร การพัฒนาการแยกเสียงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วงขวบปีแรกของชีวิต เพราะเป็นช่วงเวลาที่เด็กได้รับข้อมูลใหม่ ๆ จากการได้ยินอย่างมาก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเข้าใจสิ่งที่ได้ยินและพัฒนาคำศัพท์ต่อไป

เมื่อเด็กสามารถแยกเสียงต่าง ๆ ได้แล้ว เด็กจึงเริ่มเรียนรู้การเข้าใจคำศัพท์โดยการเชื่อมโยงคำพูดที่ได้ยินกับความคิดรวบยอด ซิกมอนส์ (Zigmond, 1968: 96) ได้กล่าวว่า การพัฒนาการเข้าใจคำศัพท์ของเด็กจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเด็กมีอายุ 3-4 ปีในช่วงอายุนี้นี้เด็กส่วนใหญ่จะเข้าใจคำศัพท์พื้นฐานในภาษาแม่ได้ และจะพัฒนาอย่างรวดเร็วจนกระทั่งเด็กมีอายุครบ 8 ปี หลังจากนั้นการพัฒนาจะเป็นไปอย่างช้า ๆ จนกระทั่งเด็กโตเป็นผู้ใหญ่

สรุปการพัฒนาด้านการเข้าใจคำศัพท์ เด็กต้องเรียนรู้คำศัพท์โดยการเชื่อมโยงคำพูดที่ได้ยินกับความคิดรวบยอด ซึ่งเนลสัน (Nelson, 1973: 965) ได้กล่าวว่า การเชื่อมโยงนี้อาจเกิดได้ 2 กรณี คือ การได้ยินศัพท์มาก่อนแล้ว และการได้ยินคำศัพท์ทีหลัง

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจคำนาม

ในปี 2520 ดารณี อุทัยรัตนกิจ ได้ศึกษาความเข้าใจคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 195 คน ใช้ข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการวิเคราะห์แบบเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 เล่ม เลือกคำมาสร้างเป็นข้อสอบ ผลการวิจัยพบทำนองเดียวกันว่านักเรียนในกลุ่มอายุสูงกับกลุ่มอายุต่ำมีความสามารถในการเข้าใจคำไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปี 2524 จันทิกา สิมปิเจริญ ได้ศึกษาความสามารถในการรู้จักคำและเข้าใจคำของนักเรียนอนุบาลในจังหวัดภูเก็ต โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ใช้ภาพแทนคำนามจำนวน 50 คำ และใช้คำถามเป็นลื่อนำให้นักเรียนตอบ เพื่อวัดความสามารถในการรู้จักและเข้าใจคำ คำถามแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ถ้าถามให้นักเรียนแสดงความสามารถในการรู้จักคำก็ใช้คำถาม "นี่อะไร" หรือ "นี่ใคร" และในการเข้าใจ คำใช้คำถาม "เอาไว้ทำอะไร" ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการรู้จักและเข้าใจคำโดยเฉลี่ยแล้วจะพัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุของเด็ก และความสามารถในการรู้จักคำมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าใจคำของเด็กมาก โดยเฉพาะในเด็กที่มีอายุ 3 ขวบ 6 เดือน กับ 4 ขวบ 5 เดือน

ในปี 2529 เบญจมาศ ภูมิอมร ได้ศึกษาความเข้าใจและการพูดคำนามของนักเรียนอนุบาลที่อายุระหว่าง 3-4 ปี ในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น โดยศึกษาคำถามแบ่งออกเป็น 4 หมวด คือ หมวดที่ 1 ชื่อสัตว์ หมวดที่ 2 ชื่อสิ่งของ หมวดที่ 3 ชื่อพืชและอาหาร หมวดที่ 4 ชื่อสี และใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำนวน 30 คน และแบบทดสอบความเข้าใจและการพูดคำนาม ประกอบด้วยรูปภาพสีจำนวน 86 รูปภาพ แทนคำนามแต่ละคำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนอนุบาลที่มีอายุ 3-4 ปี ในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นเรียนรู้คำนามทั้งด้านการพูดและด้านความเข้าใจมากน้อยตามประสบการณ์ที่พบเห็นและความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และนักเรียนในกลุ่มการทดลองมีความสามารถด้านความเข้าใจคำนามมากกว่าด้านการพูดคำนามของคำนามทุกหมวด และนักเรียนชายและหญิงไม่มีความแตกต่างในความสามารถด้านการพูดและด้านความเข้าใจคำนาม

จากผลการศึกษาข้างต้น พอสรุปได้ว่าการเข้าใจคำนามเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาและการนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้อื่นและตนเองเข้าใจและสื่อความหมายได้ตรงกัน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย

2.1 ความหมายของปริศนาคำทาย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525: 515) ได้ให้ความหมายของปริศนาคำทายไว้ว่า คือ สิ่งหรือถ้อยคำที่ผูกขึ้นเป็นเงื่อนไขเพื่อให้แก้ให้ทาย

บุปผา ทวีสุข (2520: 70) ได้ให้ความหมายของปริศนาคำทายว่า ปริศนาคำทายอาจจะผูกเป็นลายลักษณ์อักษรอาจทายด้วยคำพูด อาจทายด้วยภาพหรืออาจทายด้วยท่าทางประกอบโดยไม่ใช่คำพูดก็ได้

วาสนา เกตุภาค (2521: 33) ได้ให้ความหมายของ ปริศนาคำทายหมายถึง คำถามหรือคำทายที่ใช้คำพูดกริยาท่าทาง เพื่อให้ผู้ฟังคิดหาคำตอบ อาจเป็นการถามตรง ๆ ถามอ้อม ๆ ที่มีความสมบูรณ์ในคำถามหรือไม่มีความสมบูรณ์ในคำถามก็ได้แต่คำถามหรือคำทายนั้น ๆ จะต้องมีส่วนบางอย่างที่เป็นคำ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบได้

จากความหมายของปริศนาคำทายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ปริศนาคำทายเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งที่ใช้คำถามหรือคำทาย ซึ่งอาจทายด้วยคำพูด ท่าทาง หรือผูกเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ แต่คำถามหรือคำทายนั้น ๆ จะต้องมีส่วนบางอย่างที่เป็นคำให้ผู้ตอบสามารถตอบได้

2.2 ที่มาของปริศนาคำทาย

วาสนา เกตุภาค (2521: 34) ได้กล่าวว่าปริศนาคำทายน่าจะมาจากนิสัยช่างสังเกตและความสนใจในสิ่งที่อยู่รอบตัวของมนุษย์ แล้วจึงนำมาพูดเป็นปริศนาคำทายทายผู้อื่นเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินและ เพื่อฝึกไหวพริบสติปัญญา คือ เป็นการสอนให้มี

ความรู้ความคิดไปในขณะเดียวกัน นอกจากนั้นแล้วปริศนาคำทายบางข้อก็อาจจะมาจากการรณคดี ซึ่งเป็นเรื่องที่รู้จักกันแพร่หลาย เช่น สีอะไรทำให้คนเรากัน คำตอบ คือ สีดาจากเรื่อง รามเกียรติ์ เป็นต้น

จากที่กล่าวถึงที่มาของปริศนาคำทายจะเห็นได้ว่า นำมาทายและผูก เป็น คำถาม โดยนำมาจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว ซึ่งมีความแตกต่างตามสภาพท้องถิ่น นอกจากนี้ อาจมาจากการรณคดีที่รู้จักกันดี

2.3 จุดมุ่งหมายของปริศนาคำทาย

นพคุณ คุณาชีวะ (2519: 1) และบุปผา ทวีสุข (2520: 70-73) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของปริศนาคำทายไว้ว่า

1. จุดมุ่งหมายใหญ่ของการเล่นปริศนาคำทาย เพื่อความบันเทิงนับว่าเป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนาน ช่วยให้ผู้ที่ทายเกิดความเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด สร้างความขบขันรื่นเริงให้แก่ผู้ร่วมเล่นด้วย
2. ปริศนาคำทายส่วนมากเป็นสิ่งที่ให้ความรู้ มุ่งสอนให้เด็กเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้น ปริศนาคำทายยังเป็นเครื่องอบรมสั่งสอนเด็กทางอ้อมด้วย ทั้งยังให้ความรู้และช่วยพัฒนาทางด้านความคิดของเด็ก
3. ปริศนาคำทายเป็นเครื่องมือแบบฝึกหัด สำหรับฝึกทักษะ สติปัญญา และปฏิภาณ เป็นเครื่องมือฝึกเด็กให้ฉลาด ช่างสังเกต มีไหวพริบในการแก้ปัญหา
4. ปริศนาคำทายเป็นสิ่งจูงใจอย่างหนึ่ง (Motivation) ที่จะช่วยให้คนอยากคิด อยากแก้ปัญหา เป็นการฝึกเขารู้ ฝึกสมอง และมองสิ่งต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า จุดมุ่งหมายของปริศนาคำทาย เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ส่งเสริมอารมณ์ให้กับผู้เล่น และยังเป็นการฝึกทักษะทางสติปัญญาและปฏิภาณให้รู้จักสังเกตุสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เป็นผลต่อการเรียนรู้และความเข้าใจที่ดี

2.4 การจำแนกประเภทของปริศนาคำทาย

เนื่องจากปริศนาคำทายเป็นข้อมูลทางคติชาวบ้าน ถือเป็นบันทึกหลักฐานทางภาษาและวัฒนธรรมทางด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นมิให้สูญหายไป จึงได้มีผู้สนใจรวบรวมและจัดประเภทของปริศนาคำทายไว้เป็นหมวดหมู่อย่างมีระเบียบ เพื่อสะดวกและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

เทเลอร์ (Taylor, 1951: 959) ได้รวบรวมปริศนาคำทายเป็นภาษาอังกฤษ และจำแนกเป็นประเภทตามรูปแบบ (Form) และอาการ (Function) รวม 11 ประเภท คือ

1. ปริศนาที่เปรียบกับสิ่งมีชีวิตแต่ไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นคนหรือสัตว์
2. ปริศนาที่เปรียบกับสัตว์ตัวเดียว
3. ปริศนาที่เปรียบกับสัตว์หลายตัว
4. ปริศนาที่เปรียบกับบุคคลคนเดียว
5. ปริศนาที่เปรียบกับบุคคลหลายคน
6. ปริศนาที่เปรียบกับพืช
7. ปริศนาที่เปรียบกับสิ่งของ
8. รายละเอียดเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ
9. รายละเอียดเกี่ยวกับรูปและอาการ
10. รายละเอียดเกี่ยวกับสี
11. รายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำ

นอกจากนั้น นพคุณ คุณาชีวะ (2519: 69) ได้เฝ้าเกณฑ์ของเทเลอร์ (Taylor) มาจำแนกประเภทของปริศนาคำทาย โดยยึดเอาปริศนาพื้นบ้านของไทยมาพิจารณาร่วม และเพิ่มอีก 1 ประเภท คือ

12. ปริศนาคำทายที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับภาษา

นุปผา ทวีสุข (2520: 74-79) ได้กล่าวไว้ว่า การจำแนกของปริศนาคำทายทั้ง 12 ประเภท ดังกล่าว เป็นการจำแนกประเภทโดยยึดเอาตัวคำถามเป็นหลัก แต่ได้มีผู้ที่จำแนกประเภทของปริศนาคำทายอีกลักษณะหนึ่ง โดยยึดเอาคำตอบของคำถามเป็นเกณฑ์ คือ

1. คำตอบที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ่ย เข้ามาเย็นกลับ (เงา)
2. คำตอบเกี่ยวกับพืช
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ่ย ต้นเท่านี้วก้อย พระยาน้อยซึ่งเป็นร้อยก็ไม่หัก (ต้นพริก)
3. คำตอบเกี่ยวกับสัตว์
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ่ย สี่ตีนเดินมาก หลังคามุงเข็ม (แมว)
4. คำตอบเกี่ยวกับอาชีพ อาหารการกิน และเครื่องใช้ไม่สอย
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ่ย แม่นางค้ออ่อน กินก่อนทุกวัน (ทัพพีตักข้าว)
5. คำตอบเกี่ยวกับร่างกาย
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ่ย กอไม้ทั้งกอ หาซื้อไม่พบ (เส้นผม)
6. คำตอบเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ่ย สีสายขานโถงเตง ช่างนอกร้องเพลง
ช่างในร้องไห้ (กล่อมเด็กในเปล)

จากที่กล่าวถึงประเภทของปริศนาคำทาย ซึ่งรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะคำนามได้ทั้งสิ้น 12 ประเภท ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกประเภทของปริศนาคำทายที่เปรียบกับสิ่งที่เด็กรู้จักและพบเห็นในชีวิตประจำวัน ไม่ห่างไกลจากตัวเด็กมากเกินไป โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสนใจในวัยนี้

2.5 ลักษณะพิเศษของปริศนาคำทาย

บุปผา ทวีสุข (2520: 88-90) ได้กล่าวว่า ปริศนาคำทายถึงจะมีการเล่นในประเทศต่าง ๆ มากมายก็ตาม แต่ปริศนาคำทายของไทย ก็จะมีลักษณะที่แปลกและพิเศษไปจากประเทศอื่น ๆ คือ

1. ส่วนหนึ่งของปริศนาคำทายจะจูงใจให้ผู้ฟังคิดในลักษณะสองแง่สองมุม
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ่ย เมื่อสาวคับแฉ ยามแก่หลวมโพลก (มะขามฝัก)

2. เป็นเรื่องหยาบโหลโดยตรง
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ยี่โอบไล่ โยโอบชี้ (เทียนไซ)
3. มักเป็นคำคล้องจอง
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ คำมิดหมี ยี่งตียี่งกัด หรือ อะไรเอ๋อ คำเหมือน
หมัดยี่งกัดยี่งตี (ฆ้องตอกตะปู)
4. ใช้คำซึ่งท้าทายเพื่อให้ผู้ตอบพยายามตอบให้ได้ อาจจะมีทั้งคำดีและชม
ในคำถ่าม
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ยิบ ๆ เหมือนไข่มุกนา ใครไม่มีปัญญา
ท่ายไม่ออก (ตัวหนังสือ)
5. มักใช้ในการเปรียบเทียบมากกว่าการบอกโดยตรง
ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ หน้าสีน้ันขาว หน้ายาววาเดียว (จอบ)

2.6 ลักษณะการผูกปริศนาคำทาย

วิภา ศิริสวัสดิ์ (2526: 140-150) ได้ศึกษาวิวัฒนาการของปริศนาคำทาย
ไทยไว้ ดังนี้

2.6.1 การผูกปริศนาคำทายไทย มีลักษณะดังนี้

- 1) นำประโยคหรือข้อความที่ไม่สัมพันธ์กันแต่อย่างไร แต่นำ
มารวมกันในปริศนาคำทายให้ผู้ตอบจงใจได้ ตัวอย่าง เช่น
อะไรเอ๋อ นอนคว่าเห็นลาย แอนหงายเห็นตับ
(เสื่อ จาก)
อะไรเอ๋อ คำม่อต้อ ไม้ค้อนเท่าหม้อตีไม่ตาย
(เงา)
- 2) ปริศนาคำทายไทยประเภทนี้จะผูกประโยคที่มีความนัยให้ผู้ตอบ
คิดหาคำตอบให้มีชื่อตรงกัน ตัวอย่าง เช่น
อะไรเอ๋อ ตัวอยู่ในป่า หางฝากเอาไว้กลางทะเล
(เสื่อ ไม้ตาเสื่อ หางเสื่อ)

อะไรเอ๋ย ตัวอยู่ในรู หอยุดันไม้ ชี้กินได้

(หนู เห็ดหูหนู ขนมหีหนู)

3) ปริศนาคำทายไทยประเภทนี้จะมีคำทายที่ชื่อพยางค์หน้าของ

คำตอบตรงกัน ตัวอย่าง เช่น

อะไรเอ๋ย ตัวหนึ่งอยู่ทุ่ง ตัวหนึ่งอยู่ท่า ตัวหนึ่งอยู่ป่า

ไพรเซีย

(กาดำ กาน้ำ กาเหว่า)

อะไรเอ๋ย บ้านหนึ่งตรงข้ามกับบ้านใน บ้านสองมองออกไป
เห็นวัวควาย

(บ้านนอก บ้านนา)

4) ประโยคปริศนาคำทายไทยจะบอกคำเฉลยในตัวปริศนาคำทาย

ตัวอย่าง เช่น

อะไรเอ๋ย สามตัวชอบไซ้ไม้ ไม้ตัวกลางตกหายชอบกิน
ของหวาน

(มอด มด)

อะไรเอ๋ย ควายถูกตัดหัวตัดหาง เหลือกลางเท่าไร
(วา)

5) ประโยคปริศนาคำทายไทยจะใช้คำทายที่มีคำตอบหนึ่งคำ

ซึ่งเมื่อนำไปประกอบกับคำอื่น ๆ จะได้คำใหม่ โดยตัวปริศนานั้นจะบอกเป็นนัยให้รู้

ตัวอย่าง เช่น

อะไรเอ๋ย อยู่ดินกินหญ้า อยู่ฟ้ากินลม อยู่ทะเลกินนม

(ม้า ดาวม้า ปูม้า)

อะไรเอ๋ย ชื่อแรกคล้ายปีศาจน่าทาดกลัว ชื่อหลังนั้น
เกลือกกลัวกับตัวคน

(ผี ผีเสื้อ)

- 6) ปริศนาคำทายไทยที่เป็นเรื่องเล่าสั้น ๆ ตัวอย่าง
 นายพรานคนหนึ่งยิงกวางในป่า กวางถูกยิงแต่ไม่ตายวิ่งหนีไป
 นายพรานวิ่งตามมาพบฤาษีก็ถามว่า นั่งตรงนี้เห็นกวางไหม
 ถ้าฤาษีเห็นกวางจะบอกว่าไม่เห็นก็โกหก จะบอกว่าเห็นก็บาป
 ฤาษีจะทำอย่างไร

(ฤาษีเปลี่ยนที่นั่งเสียแล้วบอกว่า นั่งตรงนี้ไม่เห็นกวางหรอก)

2.6.2 วิธีการเสนอข้อคำถามของปริศนาคำทายไทยจะไม่ถามโดยตรง
 แต่จะใช้ประโยคที่มีการเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบมี 2 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การเปรียบเทียบเพื่อแนะผู้ถูกทายให้คิดคำตอบง่ายขึ้น
 ตัวอย่างเช่น
 อะไรเอ๋ย ค่าเหมือนนิล บินเหมือนนก มีหนามที่อก
 จะว่านกก็ไม่ใช่
 (ตัวเหนียง)
 อะไรเอ๋ย สูงเยี่ยมเทียมฟ้า ต่ำกว่าหญ้าชนิดเดียว
 (ภูเขา)
 อะไรเอ๋ย ต้นเท่าลำเรือ ใบห่อเกลือไม่มีดี
 (ต้นมะขาม)
- 2) การเปรียบเทียบเพื่อทำให้ผู้ถูกทายลงนามมากขึ้น เป็นการ
 เปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่แปลกออกไป
 ตัวอย่าง เช่น
 อะไรเอ๋ย สองหัว ตัวมีตัวเดียว
 (ไม้คาน)
 อะไรเอ๋ย สีเสาชานา หลังคามุงกระเบื้อง
 (เต่า)
 อะไรเอ๋ย ก่อไปที่โคน แต่ต้นไม่ตาย
 (ต้นมะไฟ)

2.6.3 ส่วนที่ใช้ในปริศนาคำทายไทยมีหลายสำนวน ทำให้มองเห็นสติปัญญาและแง่มุมการมองที่ต่างกันของผู้ทาย เป็นการผูกข้อความที่ใช้คำถามต่างกันแต่คำตอบเป็นคำตอบเดียวกัน

ตัวอย่างเช่น

อะไรเอ๋ย ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้

อะไรเอ๋ย ดำเหมือนหมี ตีไม่ตาย

อะไรเอ๋ย ดำมอต่อ ไม้ค้อนเท่าหม้อตีไม่ตาย

อะไรเอ๋ย จินก็ไม่ไซจีน แหกก็ไม่ไซแซก ตีไม่แตกฟันไม่เข้า

คำเฉลยของปริศนาก็คือตัวอย่างข้างบนทั้งหมดนี้ คือ เเงา

2.6.4 วิธีตั้งใจให้ตอบคำทายจะมีประโยคเสริมในตอนท้ายของปริศนา เพื่อเป็นการขยี้และเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้ถูกทาย

ตัวอย่างเช่น

อะไรเอ๋ย เด็กนุ่งขาว สาวนุ่งเขียว แก่นุ่งแดง

ใครทายผิดให้เป็นลูกใครทายถูกให้เป็นพ่อ

(พริก)

อะไรเอ๋ย สามขาเดินมา หลังคามงสำลี

คนชั่วหาทั้งปีคนดีหาประเดี๋ยวเดียว

(คนแก่ผมหงอกถือไม้เท้า)

อะไรเอ๋ย เมื่อเด็กนุ่งผ้า เมื่อชราเปลือยกาย

ผู้ใดทายได้จะได้แหวนหนึ่งวง

(ต้นไม้)

อะไรเอ๋ย ยิบ ๆ เหมือนไข่มุก

ใครไม่มีปัญญาไซ้ไม่ออก

(ตัวหนังสือ)

2.6.5 การใช้คำในปริศนาคำทายไทย มีดังนี้

1) ในปริศนาคำทายไทยจะมีซ้ำขึ้นต้นปัญหาให้ทราบว่าจะเริ่มการทายแล้วคำทายนี้จะมีการวางตำแหน่งในประโยคปริศนาคำทายไทย 3 ลักษณะ คือ

1.1) อยู่ตอนต้นของประโยคปริศนาคำทาย ซึ่งคำนี้จะแตกต่างกันตามการใช้ภาษาของแต่ละท้องถิ่น

ตัวอย่าง เช่น

อะไรเอ๋ย (ไทยภาคกลาง)

ไอ้ไทรหา ไอ้ไทรหา ไอ้ไทรเหอ (ไทยภาคใต้)

แม่หน้างเอ๋ย แม่หน้างบ (ไทยอีสาน)

อะหยัง อันหยัง (ไทยภาคเหนือ)

1.2) อยู่ตอนกลางของประโยคปริศนาคำทาย คำทายนั้นยังคงใช้ตามภาษาท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น

ขนมอะไรเอ๋ยที่แข็ง (ขนมครก)

สีไทรหาผู้หญิงชอบ (สีมา-สามี)

น้ำแม่หน้างเอ๋ยตกไม่ลง (น้ำค้าง)

1.3) อยู่ท้ายประโยคปริศนาคำทาย คำทายนั้นยังคงใช้ตามภาษาท้องถิ่นเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

คนใส่แว่นเกี่ยวกับอะไร (หู)

ผูดกัก ผาดกัก ฟัดกัก จอมหัน ไอ้ไทรหา (ภาคใต้)

(ผักกูด ผักกาด ผักชี จันทร์หอม)

หัวย่าแหะ แปะกันมีแอง แม่หน้าง (ภาคอีสาน)

หัวเราะหย่าแหะ กระทบกันมีแรง อะไรเอ๋ย

(ปาก)

- 2) ปริศนาคำทายไทยใช้คำสัมผัสคล้องจองกัน ทำให้จำง่ายและฟังไพเราะหูซึ่งเป็นลักษณะที่พบมากในปริศนาคำทายไทย ตัวอย่าง เช่น
- อะไรเอ๋ย ต้นเท่าครก ใบปรกดิน (ตะไคร้)
 อะไรเอ๋ย ต้นเท่าเขน ใบแล่น เสี้ยว (อ้อย)
 อะไรเอ๋ย ต้นเท่าขา ใบวา เดียว (กล้วย)
- 3) ปริศนาคำทายไทยบางข้อใช้คำที่ชวนคิดเป็นสองแง่สองมุม หรือใช้คำที่ผู้อ่าน ผู้ฟัง ถือว่าไม่สุภาพ หยาบโจน แต่ถ้ามพิจารณาแล้วคำตอบของปริศนาคำทายประเภทนี้ไม่ใช่เรื่องหยาบคายเลย ทำให้กลายเป็นเรื่องตลกขบขัน ช่วยให้เกิดลหุชาติ ในการทายปริศนาไปอีกแบบหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้
- อะไรเอ๋ย ริริเหมือนใบพลู ตรงกลางมีรู (หูว่า หูควาย)
 อะไรเอ๋ย ชี้อบไล่ (เทียนไข)
 อะไรเอ๋ย ข้างล่างก็ชน ข้างบนก็ชน พอชนกันสบาย
 (คนนอนหลับตา)
- 4) ปริศนาคำทายไทยมีการเล่นคำ ซึ่งสร้างความฉงนความไขว้เขวแก่ผู้ถูกทาย ปริศนาคำทายในลักษณะนี้ผู้ตอบและผู้ทายจะต้องมีความเข้าใจในการใช้ภาษาและมีความรอบคอบในการพิจารณาคำทายนั้น การเล่นคำในปริศนาคำทายไทยมี 3 ลักษณะ ดังนี้
- 4.1) เล่นคำพ้อง ตัวอย่างเช่น
- อะไรเอ๋ย คชสารแต่ไม่ใช่ข้าง (ครุ)
 ผู้ตอบคำทายจะต้องพิจารณาคำว่า สาร ซึ่งเป็นคำพ้องเสียงก็จะได้อาตอบว่าครุ
- อะไรเอ๋ย คนฟันไม่เข้า (คนฟันอื่น)
 ผู้ตอบคำทายจะต้องใช้ไหวพริบปัญญาและความเป็นคนช่างสังเกต จึงจะตอบปริศนาคำทายข้อนี้ได้ถูกต้อง

- 4.2) เล่นคำพวน ตัวอย่างเช่น
- อะไรเอ๋อ้ย เหนาคอก (นกเขา)
- อะไรเอ๋อ้ย นางทน (หนทาง)
- อะไรเอ๋อ้ย ซ้าวแห่งเดียว (ซ้าวเหนียวแดง)
- 4.3) การตัดหน่วยเสียง ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป
- ตัวอย่าง เช่น
- อะไรเอ๋อ้ย สีตัวรองเสียร ตัดท้ายตกหาย กลายเป็น
- แพทย์ (หมอน)
- อะไรเอ๋อ้ย หน้าขาว ๆ ตัวยาวคอก พอตัดชนออก
- กลายเป็นขาว (ชวาน)
- อะไรเอ๋อ้ย คนจีนทำอย่างไรจึงจะจน (ตัดสระอีออก)
- 5) ปริศนาคำทายไทยบางข้อใช้คำที่ไม่มี ความหมายประกอบ
- ประโยค คำเหล่านั้นนำมาเพื่อช่วยให้การออกเสียงมีความ
- คล้องจองกันเท่านั้น ถ้าผู้ตอบคำทาย ไม่เข้าใจการเล่นคำนี้
- ก็จะตีความในปริศนาคำทายไม่ออก ตัวอย่างเช่น
- อะไรเอ๋อ้ย เพชรฉลู มีหูข้างปาก (กะทะ)
- อะไรเอ๋อ้ย เพชรฉลาก มีปากก็ท้อง (กบไล่ไม้)
- 6) การเลือกใช้คำบางคำนำมาประกอบในประโยคปริศนาคำทาย
- ไทย สามารถแสดงลักษณะ ทำให้เกิดภาพพจน์ ผู้ทายสามารถ
- เข้าใจและนำคำนั้นมาคิดเปรียบเทียบ เพื่อหาคำตอบต่อไปนี้
- เช่น
- อะไรเอ๋อ้ย ซาไปสองคน มีดหน้ามีวฝน กลับมาคนเดียว (เงา)
- อะไรเอ๋อ้ย มีปากไม่มีฟัน กินข้าวทุกวันได้มากกว่าคน
- (หม้อข้าว)
- อะไรเอ๋อ้ย เกิดเพราะไฟ สลายเพราะลม (ควันไฟ)

เอกสารที่เกี่ยวกับการผูกปริศนาคำทายข้างต้น ลสรุปได้ว่า การผูกปริศนาคำทายหรือการสร้างปริศนาคำทายนั้น ผู้ผูกปริศนาจะต้องคิดหาวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างคำถามที่จะให้ผู้ตอบสามารถคิดหาคำตอบ หรือพอมมีเค้าที่จะระลึกหาคำตอบได้ถูกต้อง สิ่งสำคัญอีกอย่างคือ สิ่งที่น่ามาทายจะต้องเป็นสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น เป็นที่รู้จักคุ้นเคยพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน การศึกษาการผูกปริศนาคำทายของไทย จึงแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ดังนี้ (1) เนื้อหา (2) วิธีการตั้งคำถาม - คำถาม และ (3) โครงสร้างทางภาษา

2.7 ประโยชน์ที่ได้จากปริศนาคำทาย

วาสนา เกตุภาค (2521: 37-38) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของปริศนาคำทายไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องให้ความบันเทิง แก่มนุษย์มาทุกยุคทุกสมัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ให้ความรู้ในด้านวงคำศัพท์ และถ้อยคำสำนวนทั้งที่เป็นภาษาถิ่นและที่เป็นภาษาไทย
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนวัฒนธรรมต่าง ๆ ในอดีต
4. เป็นเครื่องช่วยฝึกไหวพริบ สติปัญญาสำหรับเด็ก และเป็นที่น่าสนใจเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป และความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุที่เพิ่มขึ้น ทำให้เด็กรุ่นใหม่คิดหาคำตอบที่แตกต่างไปจากเดิม
5. ช่วยสร้างสัมพันธภาพอันดีให้เกิดขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน และในสังคม ทำให้ผู้ใหญ่สนใจใกล้ชิดกับเด็ก และเข้าใจเด็กมากขึ้น ซึ่งอาจจะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ

จากที่กล่าวถึงประโยชน์ของปริศนาคำทาย พอสรุปได้ว่าปริศนาคำทายเป็นเครื่องให้ความบันเทิง ให้ความรู้ด้านวงคำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน สภาพสังคม ฝึกให้รู้จักสังเกตสิ่งแวดล้อม นอกจากทำให้เด็กมีความสนุกเพลิดเพลิน ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กคิดริเริ่มและส่งเสริมในการค้นหาเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ที่มีอยู่มาใช้ และได้สร้างนิสัยให้เด็กรักความไพเราะของบทกลอนอีกด้วย

2.8 การนำเอาปริศนาคำทายมาใช้ในการเรียนการสอน

ครูสามารถที่จะนำเอาปริศนาคำทายมาประยุกต์และดัดแปลง เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ และสามารถใช้สอนได้ในทุก ๆ เรื่อง ทุก ๆ วิชา และทุก ๆ ขั้นตอนการสอน เช่น

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการสร้างความสนใจและเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเรียนเนื้อหาใหม่ เช่น จะสอนเรื่อง "ฝัน" เราสามารถที่จะนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้ปริศนาคำทายถามว่า "อะไรเอ๋ย มาทีหลัง แต่ไปก่อน" (ฝัน)
2. ชี้นำสอง เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนาน และไม่น่าเบื่อ ในเรื่องที่เรียน เช่น การสอนคำพังเพยไทย เราอาจให้เด็กทำท่าทาง ตามคำพังเพยต่าง ๆ ที่สอน เป็นต้น
3. ชี้นำสรุป เพื่อเป็นการสรุปความคิดรวบยอดของนักเรียนที่เรียนมาแล้ว และเป็นการฝึกทักษะและความจำของเด็กได้อีกด้วย

นอกจากนั้น ปริศนาคำทายยังสามารถประยุกต์ได้กับทุกเนื้อหาวิชาอีกด้วย ซึ่งทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ความสามารถของครูในการที่ดัดแปลง หรือคิดค้นคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน เช่น วิชาวิทยาศาสตร์

คำถาม "แมว 2 ตัว เดินหน้าแมว 1 ตัว แมว 2 ตัว ตามหลังแมว 1 ตัว แมว 1 ตัว ตามหลังแมว 2 ตัว และแมว 1 ตัว อยู่กลางแมว 2 ตัว อยากทราบว่าแมวทั้งหมดกี่ตัว (3 ตัว) เป็นต้น

ในระดับเด็กปฐมวัย ปริศนาคำทายไม่ค่อยถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนเท่าใดนัก จากการศึกษาผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับปริศนาคำทายในระดับอนุบาล จากการสัมภาษณ์บุคคลดังต่อไปนี้

1. ปริศนาคำทายจะสนองความต้องการของเด็กในเรื่องความกระหายใคร่รู้ในสิ่งที่เขาไม่รู้ ให้เด็กต้องตั้งใจฟังและใช้สมาธิควบคู่กันไป เด็กจะต้องรวบรวมความรู้และประสบการณ์เดิม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ในขั้นแรก อาจลองถูก ถ้าเด็กทายผิด

เด็กจะรู้ว่าสิ่งที่ตอบไปนั้นผิดพลาด ทำให้เขารู้จักระมัดระวังในการตอบครั้งต่อไป (ชัยยุทธ บุญยสวัสดิ์ 2533, สัมภาษณ์)

2) ในการนำปริศนาคำทายไทยไปใช้สอนระดับเด็กเล็ก จะต้องเริ่มอย่างง่าย ๆ โดยการใช้ประโยคที่ไม่ต้องซ่อนความมากมายนัก เช่น อาจใช้ประโยคที่ว่า "อะไรเอ๋ย ติดแน่น" คำตอบคือ กาว ถือว่าเป็นการช่วยให้เด็กรู้จักการคิดแบบง่าย ๆ ทั้งเป็นกิจกรรมที่เสริมให้แก่วัยที่ยังไม่คล่องทางทักษะ ภาษา (นงเยาว์ แซ่แข็ง 2533, สัมภาษณ์)

3) การสอนโดยใช้ปริศนาคำทายเป็นกิจกรรมที่จะให้เด็กฝึกคิดเป็นขั้นขึ้นอยู่กับวิธีสอนของครู ครูบางคนอาจใช้วิธีสอนที่ไม่ทำให้เด็กได้ฝึกอะไรเลย ครูบางคนมีวิธีสอนฝึกเพียงให้เด็กรู้จักคิด แต่ครูบางคนมีวิธีสอนที่สามารถฝึกเด็กให้รู้จักการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ดังนั้นในการนำปริศนาคำทายประกอบการสอน ครูจะต้องให้ข้อมูลเพื่อเด็กจะได้นำมาประกอบการคิด ตัดสินใจ โดยควรมีตัวอย่างขั้นตอนการคิด ขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน (กิตติยา เขมมณี 2533, สัมภาษณ์)

4) ปริศนาคำทายเป็นสื่อการสอนที่ส่งเสริมและสร้างบรรยากาศที่จะให้เด็กรู้จักคิดส่วนที่จะทำให้เด็กคิดและแก้ปัญหานั้น ควรเป็นปัญหาที่เป็นจริงในสังคม ดังนั้นการนำปริศนาคำทายมาใช้กับนักเรียน จึงเป็นการนำร่องให้เด็กรู้จักวิธีการคิด ก่อนที่จะพบปัญหาจริง ๆ ในชีวิตการทำงาน การที่จะทำให้ปริศนาคำทายสร้างความสนุกและให้แรงกระตุ้นแก่เด็ก ในการที่อยากจะตอบนั้น ครูผู้ทนายจะต้องมีลักษณะพิเศษในการเข้าใจให้เด็กคิด ครูต้องมีความฉับไวในการแก้ปัญหา ครูควรมีสีหน้าแสดงความยอมรับ ในการตอบคำถามของเด็กทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณสามารถตอบได้ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนได้เป็นอย่างดี (เลิศ อำนันทนะ 2533, สัมภาษณ์)

5) การเล่นปริศนาคำทายหรือที่บางคนเรียกว่า เล่นทายปัญหานั้น เราสามารถนำมาใช้เล่นกับเด็กเล็ก ๆ ได้ การเล่นทายปัญหาเด็กเล็ก ๆ ให้ประโยชน์ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ คือ ให้ความสนุกสนานครื้นเครง เป็นการฝึกผ่อนคลายอารมณ์ เป็นการฝึกเขาวน ฝึกสมอง ช่วยให้เด็กมองสิ่งต่าง ๆ อย่างฉับไวพิจารณายิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือที่ให้สังเกตภูมิปัญญาของเด็กได้ด้วย แต่สิ่งที่พึงระวัง คือ ปัญหาจะต้องไม่ยากเกินวัยของเด็กนัก ปัญหาควรจะต้องให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่อนข้างยาก แต่ทำทนายให้คิดหาคำตอบ

เพราะฉะนั้น ผู้ใหญ่จะต้องเลือกใช้ปัญหาที่จะนำมาทายให้พอเหมาะกับวัยและความสามารถของเด็ก ตัวอย่างปริศนาคำทายที่เหมาะสมสำหรับวัยเด็กก่อนประถมศึกษา เช่น "อะไรเอ๋ย มาแต่เช้าตรู่ ให้ **แสงแดดจ้า** เย็นค่ำร่ำลา ลับขอบฟ้าไป"... (ดวงอาทิตย์) (จิระประภา บุญยนิษฐ์, 2533: 175)

จากการนำเอาปริศนาคำทายมาใช้ในการเรียนการสอน พอสรุปได้ว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียน และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความเหมาะสมของปริศนาคำทายในการนำไปประกอบการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ เพราะเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น สนใจสิ่งใหม่ ๆ และยังชอบคำถามอะไร ก็ไหน อย่างไร แต่ควรเลือกใช้ปัญหาที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องเลือกใช้คำทายที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่กำลังสอน โดยจะใช้ในขั้นตอนใดก็ได้ แล้วแต่จุดประสงค์ที่จะให้เด็กเรียนรู้

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย

ในปี 2525 ฉวีวรรณ จินดาผล ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจ ความหมายของคำนามและความคงทนในการจำโดยการใช้นิรุกติภาพ การเล่านิทาน และปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 90 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน และคำนามที่ใช้จำนวน 24 คำ รวมทั้งข้อสอบ ที่สร้างขึ้นเองจากกิจกรรมทั้ง 3 อย่าง จำนวน 36 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความเข้าใจความหมายของคำนามโดยการใช้นิรุกติภาพหลังทำการทดลองสูงกว่าคะแนนความเข้าใจความหมายของคำนามก่อนทำการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในปี 2526 วิภา ศิริสวัสดิ์ ได้ศึกษาวิวัฒนาการของ ปริศนาคำทายไทย และการนำมาใช้ในการเรียนการสอนระดับประถม พบว่าในการจัดการเรียนการสอน ครูควรศึกษาปริศนาคำทายไทยให้เกิดความเข้าใจ เพื่อนำมาอธิบายและชี้แนะให้นักเรียนเข้าใจ ครูต้องคำนึงอยู่เสมอว่าปริศนาคำทายในกิจกรรมนั้นมีส่วนช่วยให้ความมุ่งหมายของการสอนนั้นสัมฤทธิ์ผลหรือไม่

ในปี 2530 สรรชัย ศรีสุข ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้เกม นิทาน และปริศนาคำทายของนักเรียนชั้น ป.5 โดยการจับฉลากจากนักเรียน จำนวน 115 คน และจับฉลากได้ 60 คน เข้ากิจกรรมทดลอง 3 ประเภท ๆ ละ 20 คน และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ผลการวิจัยพบว่า วิธีการทั้งสามอย่างไม่มีความแตกต่างกันต่อผลของความคิดสร้างสรรค์ และผลของการใช้กิจกรรมทั้งสามอย่างสูงขึ้นจากเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปริศนาคำทายนั้นมีคุณค่าในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน รวมทั้งด้านการศึกษาตั้งแต่ การนำปริศนาคำทายจัดเป็นกิจกรรมหรือสื่อทางการศึกษาทำให้การเรียนการสอนนั้นสนุกสนานไม่น่าเบื่อ และนักเรียนได้รับความรู้โดยไม่รู้สึกตัว ปริศนาคำทาย เป็นสิ่งที่ช่วยฝึกทักษะในการคิด โดยเริ่มจากพื้นฐานง่าย ๆ คือการจำแล้วนำไปสู่ความคิดของตนเอง เพราะเด็กจะมีความสนุกในการคิดหาคำตอบถือว่าเป็นการเรียนแบบสืบสวนสอบสวน ที่ทำให้เด็กนำวิธีการแก้ปัญหามาสู่บทเรียนได้ สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นวัยที่ชอบสร้างจินตนาการ อยากรู้อยากเห็น ชอบการค้นคว้า แข่งขัน จากประสบการณ์ที่ผ่านมาผู้วิจัยพบว่า เด็ก ๆ ชอบมากเมื่อเล่นทายปัญหา และเด็ก ๆ จะรับและจดจำสิ่งใหม่ ๆ ได้เร็วมาก ทำให้บรรยากาศการเรียนสนุกสนานแล้วยังส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนอีกด้วย ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาปริศนาคำทายที่จะส่งผลต่อการเข้าใจคำถามของเด็กวัยนี้หรือไม่ เพียงใด

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องเพลง

3.1 ความหมายของเพลงหรือบทเพลง

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525: 593) ได้อธิบายความหมายของเพลงไว้ว่า เพลง หมายถึง สำเนียงขับร้อง ทำนองดนตรี กระบวนวิธี รำดาบ รำทวน เป็นต้น หรืออาจเป็นชื่อของการร้องแกกกัน มีชื่อต่าง ๆ เช่น เพลงปรบไก่ หรือเพลงฉ่อย เหล่านี้ เป็นต้น

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2517: 195) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เพลง คือ องค์ประกอบของเสียงดนตรี ทำนอง จังหวะ และเนื้อร้อง

ธนู บุณย์รัตน์ (2519: 49) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทเพลง หมายถึง บทประพันธ์ที่มีทำนองไว้ขับร้อง หรืออาจจะมิดนตรีประกอบด้วย

วราห์ วรเวช (2528: 15) ได้เสนอความคิดเห็นไว้ว่า บทเพลง หมายถึง เนื้อร้องซึ่งแต่งตามหลักเกณฑ์ร้อยกรอง สอดคล้องกลมกลืนกับทำนอง

สุกัญญา กัทราชัย (2528: 236-247) ได้กล่าวว่า เพลงเด็ก คือ เพลง ที่ผู้ร้องเล่นเป็นเด็ก เป็นเพลงสั้น ๆ ใช้คำง่าย ๆ แบ่งย่อยเป็น

ก) เพลงร้องเล่น เป็นเพลงที่เด็กใช้ร้องเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน อาจเป็นเพลงร้องธรรมดา หรือร้องล้อเลียน เช่น

"ผมเปียมาเลียใบตอง พระตีกลอง ตะลุ่มต่มง" (เพลงร้องเล่น ภาคกลาง)

ข) เพลงประกอบการละเล่นของเด็กในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย เป็น เพลงที่เด็กใช้ร้องประกอบการเล่น อาจร้องเดี่ยวหรือร้องหมู่ หรือสลับกันร้องก็ได้ บางที ก็มีการปรบมือให้จังหวะหรือทำท่าทางประกอบ เช่น เพลงจ้ำจี้ เพลงวีรีชาวสาร เป็นต้น

จากความคิดเห็นดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า บทเพลงหรือเพลง หมายถึง บทประพันธ์ที่มีเนื้อร้องไว้ขับร้อง อาจมีเสียงดนตรีประกอบเป็นจังหวะ ทำนอง เพื่อให้ บทเพลงไพเราะน่าฟังขึ้นหรือไม่ก็ได้ หรือหมายถึง เสียงของเครื่องดนตรีที่มีผู้เล่นตามเนื้อ เพลงซึ่งเขียนเป็นโน้ตเพลงไว้ โดยมีจังหวะ ทำนอง แต่ไม่ต้องมีผู้ขับร้องก็ได้

3.2 ความสำคัญของเพลงและดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรี ที่มีต่อการศึกษาไว้ดังนี้

อรุณ เอี่ยมเอก (2516: 13) มีความคิดเห็นว่า การร้องรำทำเพลงเป็นสิ่งสำคัญที่จะผ่อนคลายความตึงเครียดทางสมองของเด็กในการเรียนวิชาอื่น ๆ และยังช่วยในการอบรมจิตใจอีกด้วย ถ้าหากเราจะนำมาใช้ใน โรงเรียนก็จะเป็นประโยชน์ เป็นอันมาก

โกวิท ชันทรศิริ (2520: 97) ได้กล่าวว่า ในพุทธศตวรรษที่ 23-24 นัก
นักการศึกษาคนสำคัญ ๆ เช่น รูสโซ (Rousseau) เปลตาลอสซี (Pestalozzi) และ
โฟรเบล (Froebel) ได้เล็งเห็นถึงคุณค่าของดนตรี และมีส่วนสนับสนุนให้ดนตรีเข้ามามี
บทบาทในการศึกษาเนื่องจากดนตรีช่วยให้เด็กเจริญเติบโตและมีพัฒนาการรวมทั้งทางด้าน
ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

สุเทพ โชคสกุล (2516: 14) ได้กล่าวว่า "นักการศึกษาเคยเปิดเพลงให้
เด็กได้ร้องเพลง ผลเด็กเรียนในวิชาอื่นได้ดีขึ้น นักจิตวิทยาการศึกษาาระดับโลกใช้เสียง
เพลงให้เกี่ยวพันกับการเรียนการศึกษา ผลการเรียนการสอนสนุกสนาน ผู้เรียนร่าเริง"

โกวิท ชันทรศิริ (2520: 131) เน้นถึงความจำเป็นของการสอนดนตรีว่า
การสอนดนตรีนั้นมีความสำคัญ คือ

- 1) ช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตของเด็กในด้านต่าง ๆ
- 2) เสียงและดนตรีมีอิทธิพลต่อการแสดงออก และการสนองตอบของเด็ก
- 3) ช่วยพัฒนาความสามารถในทางดนตรีของเด็กให้เข้าสู่หลักเกณฑ์
- 4) เป็นสื่อการแสดงออกทางด้านอารมณ์
- 5) เป็นภาษาหนึ่งที่สามารถสื่อความหมายโดยที่ภาษาพูดไม่สามารถแสดง
ออกได้

สายสุรี จุติกุล (2518: 59) มีความเห็นว่า ดนตรีเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
โยงวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันในโรงเรียนควรมีการ ประมวลความรู้ทั้งปวงให้ประสานกับวิธี
ประมวล ประสานความรู้วิธีหนึ่งคือ การใช้ดนตรีเป็นตัวประมวล ประสาน เช่น ร้องเพลง
ประกอบการเรียนวิชาหนึ่ง ก็ช่วยให้นักเรียนได้ความรู้ ตั้งแต่เนื้อร้อง ทำนองเพลงที่ถูกต้อง
ได้รับความรู้จากเนื้อหาในบทเพลง ซึ่งสามารถโยงและต่อเนื่องให้สัมพันธ์กับวิชาได้ไม่มีที่สิ้นสุด

วิรัช ชุ่ยสูงเนิน (2525: 43) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บทเพลง
ประกอบการสอนในวิชาอื่น ๆ ไว้ว่า บทเพลงมีความไพเราะ มีความซาบซึ้งตรึงใจนั้น จะ
ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าทางอารมณ์ และให้ภาพพจน์ที่มีความหมายอย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีประโยชน์เป็น
อย่างมากสำหรับเด็ก ๆ จุดมุ่งหมายเหล่านี้จะส่งเสริมให้เด็กรักสวยรักงาม ส่งเสริมทาง
อารมณ์และทางวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กมีความสนใจ รู้คุณค่า และมีความสนุกสนานต่อวิชา
อื่น ๆ ในหลักสูตรนั้น ก็ต้องใช้บทเพลงประกอบ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบทเพลงมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างยิ่ง เพราะการใช้บทเพลงประกอบการสอน ช่วยให้เด็กสนใจในบทเรียน ไม่เบื่อหน่าย และเกิดความสนุกสนานในบทเรียนนั้น

3.3 ส่วนประกอบของบทเพลง

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของบทเพลงไว้หลายท่าน ดังเช่น

อากรณ มนตรีศาสตร์ (2517: 195-197) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า บทเพลงประกอบด้วย เสียงดนตรีซึ่งเป็นเสียงที่เกิดจากการสั่นสะเทือนโดยสม่ำเสมอของโลหะหรือวัตถุที่ประดิษฐ์ขึ้น หรือจากเสียงของมนุษย์เอง ทำนองซึ่งเป็นเสียงสูงต่ำของเสียงดนตรี เชื่อมโยงกันตามลำดับ เช่น เอื้อ-เออ-เออ มาเชื่อมโยงกันจึงเกิดเป็นทำนองขึ้น แล้วมีการให้จังหวะซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ดำเนินมาอย่างสม่ำเสมอ และมีเนื้อร้องซึ่งผู้ประพันธ์ใช้เนื้อร้องตามทำนองนั้นเอง

สาตี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2521: 157) กล่าวพอสรุปได้ว่า บทเพลงประกอบด้วย สำเนียง (Rhythm) หมายถึง ความสั้น ยาว เบา แรง ของเสียง ต้องสม่ำเสมอแน่นอน ทำนอง (Melody) หมายถึง เสียงที่สูง ๆ ต่ำ ๆ สลับซับซ้อนกันไป ต้องยึดถืออย่างเคร่งครัด และถ้อยคำในบทเพลงซึ่งต้องพยายามดัดแปลงให้เข้ากับทำนอง

สุมิตร คุณานุกร (2523: 137) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า บทเพลงควรประกอบด้วย แบบแผนของเพลง ทำนองเพลง จังหวะ ฉันทลักษณ์ของเพลง และอารมณ์ของเพลง

สุนนมาลย์ นิมเนตพันธ์ (2524: 19) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า บทเพลงประกอบด้วย

1. เนื้อเพลง ประกอบด้วย ประโยค จังหวะ เสียงตก จะต้องตรงกับ ความสูงต่ำสั้นยาวเบาค่อยของทำนองเพลงพอดี จะขาดจะเกินไม่ได้
2. ทำนองเพลง เป็นวิธีตกแต่งของบทเพลง
3. เสียง ต้องประกอบกับเสียงธรรมชาติไม่นิยมการบีบเสียงและเสียงของผู้ร้องต้องเข้ากับเสียงดนตรีด้วย

4. ถ้อยคำ ต้องชัดเจนตามที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ไว้ ต้องรู้จักแบ่งถ้อยคำในบทประพันธ์ตอนหนึ่ง ๆ ให้ถูกต้องกับวิธีอ่านโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เช่น กลอนแปด ต้องแบ่งจังหวะให้ถูกเป็น สาม สอง สาม (๐๐๐, ๐๐, ๐๐๐) เป็นต้น

5. จังหวะ เป็นสิ่งสำคัญมากอย่าว่าแต่การร้องเพลงเลย แม้กระทั่งการอ่านหนังสือก็ต้องมีจังหวะ ทุกสิ่งทุกอย่างต้องอาศัยจังหวะเป็นสิ่งสำคัญ จังหวะในบทเพลงไม่จำเป็นต้องเป็นจังหวะฉิ่ง หรือฉาบแต่อย่างเดียว อาจเป็นจังหวะหน้าทับ หรือจังหวะในใจเราก็ได้

จากความคิดเห็นดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า บทเพลงนั้นต้องประกอบด้วย เนื้อเพลงที่มีถ้อยคำชัดเจนถูกต้องตามแบบฉบับของฉันทลักษณ์ เหมาะสมสอดคล้องกับทำนองจนสามารถใช้จังหวะเข้าจับได้สมน้ำสมเนื้อโดยตลอด

3.4 ดนตรีและเด็กเล็ก

โรเบิร์ต อีวองเนย์ และเวอร์นิซ ไนท์ โทรเดิล เนย์ (Robert Evans Nye and Vertrice Trousedale Nye อ้างถึงใน วิรัช ชูยสูงเนิน 2525: 26) ได้กล่าวว่า เมื่อเด็กได้รับการกระตุ้นทางดนตรีที่แตกต่างกันทั้งทางด้านความสนุกสนาน (Enjoyment) ความรู้สึก (Feeling) และความสำเร็จ (Self completeness) เด็กจะบรรลุสิ่งเหล่านี้ได้ต้องอาศัยประสบการณ์ (Experience) ทางดนตรีน้อยบ้างมากบ้างตามโอกาสของแต่ละบุคคล ดังนั้นครูจะต้องเข้าใจและเรียนรู้ตัวผู้เรียน การเข้าใจในตัวผู้เรียนนั้นจะทำให้การเรียนการสอนได้ผลดี สำหรับครูที่ไม่เข้าใจในตัวผู้เรียนจะเป็นผลเสียต่อการเรียนการสอน

เจมส์ ราท (James Rath อ้างถึงใน วิรัช ชูยสูงเนิน 2525: 3๐) ได้กล่าวไว้ว่า ครูกับนักเรียนจะเกี่ยวข้องกันตามความเหมาะสมกับวัย การสอนจะต้องเป็นไปตามพัฒนาการและความสามารถของเด็ก ในด้านการเรียนการสอนนั้นยังไม่พอ ครูจะต้องเข้าใจถึงอุปนิสัยของเด็ก ใช้หลักจิตวิทยาแต่ละคน เมื่อทราบเช่นนี้แล้ว ครูจะต้องวางแผนการสอนดนตรีให้เด็กแต่ละระดับให้ถูกต้อง และเหมาะสมตามขั้นตอน

ธนู บุญยรัตพันธุ์ (2519: 19) ได้กล่าวว่าเพลงมีอิทธิพลต่อชีวิตเป็นอย่างมากยิ่ง
ทุกวงการจึงอาศัยเพลงเป็นสื่อ นำทางเพื่อไปสู่เป้าหมายประสงค์ เพลงจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญต่อชีวิต
และสังคมเราสามารถนำเอาเพลงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้ทุกสาขาวิชา

พัฒนาการของเด็ก (Developmental Characteristics)	คำแนะนำสำหรับครูสอนดนตรี (Suggested Implications for the Teacher of Music)
เด็กที่มีกล้ามเนื้อใหญ่จะพัฒนาได้มากกว่าเด็ก ที่มีกล้ามเนื้อเล็ก	กิจกรรมที่ต้องใช้ร่างกาย เช่น การวิ่ง การเดิน การกระโดด อันเกี่ยวเนื่องกับดนตรี เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ เกมประกอบเพลง หรือการเล่นดนตรีอย่างง่าย ๆ ครูจะต้อง แนะนำให้เด็กเข้าใจในกิจกรรมนั้น ๆ พื้นที่ใน การเล่นกิจกรรมจะต้องกว้างพอ ครูจะต้อง คำนึงถึงความปลอดภัย เพราะเด็กวัยนี้อาจจะ หกล้มได้ง่าย
พัฒนาการด้านภาษาของเด็กอยู่ในวงแคบ ในวงจำกัด แต่เด็กในวัยนี้พัฒนาการ ด้านภาษาจะพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว	การสอนดนตรีเกี่ยวกับตัวโน้ต Do Ra Me Fa Sol La Te ควรใช้มือเป็นสัญลักษณ์ เริ่มไปที่ละน้อย เช่น Sol-Mi แล้ว Sol- Mi-La-Sol-Mi อย่างช้า ๆ การร้องเพลง จะต้องใช้เนื้อเพลงง่าย ๆ และสั้น ๆ จังหวะ ง่าย ๆ และช้า ๆ ข้อที่สำคัญที่สุดครูต้องทำเป็น แบบอย่าง เพื่อให้เด็กเลียนแบบอย่างเข้าใจ

พัฒนาการของเด็ก (Developmental Characteristics)	คำแนะนำสำหรับครูสอนดนตรี (Suggested Implications for the Teacher of Music)
--	--

เด็กวัยนี้มีความสนใจในระยะเวลาสั้น ๆ และสนใจเฉพาะกิจกรรมที่กำลังทำอยู่ เท่านั้นแต่เด็กส่วนมากมีความกระตือรือร้น

การสอนดนตรี จะต้องให้อยู่ในระยะเวลาความสนใจและเป็นประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้เด็กได้ผ่อนคลายเล่นด้วยความสนุก วางตัวแบบสบาย และทำให้เด็กเกิดความคิดริเริ่ม ดังนั้น การร้องเพลงจะต้องมีท่าทางประกอบจึงเหมาะไปพร้อมกับการร้องเพลง

เด็กบางคนเป็นเด็กขี้อาย (Shy) และมีขีดจำกัดในด้านความคิดความรู้สึก

ครูจะต้องช่วยเหลือเด็กขี้อายในการเรียนดนตรี การร้องเพลงกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้เด็กเลียนแบบท่าทางของคนของสัตว์หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ง่าย ๆ เมื่อเด็กสามารถทำได้ เด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และผลสุดท้ายเด็กจะกล้าแสดงออกไม่ขี้อาย

เด็กวัยนี้มี Self - Centered สูง เช่น ด้านความสุข ความเกลียด ความรัก การแสดงออก และมีอารมณ์แรงกล้า

ครูสอนดนตรีต้องเข้าใจในตัวเด็ก เพราะเด็กวัยนี้ต้องการแสดงออก (Show off) ต้องการคำชมเชย ต้องการเป็นคนเก่ง ครูต้องช่วยเหลือเป็นรายบุคคลอาจจะให้ร้องเพลงเดี่ยว ร้องเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก่อนที่จะมาร้องเป็นกลุ่มใหญ่ เพราะจะทำให้เด็กเกิดการร่วมมือกัน จะเป็นผลต่อเนื้อหาด้านพฤติกรรมทางสังคมและสติปัญญา

พัฒนาการของเด็ก (Developmental Characteristics)	คำแนะนำสำหรับครูสอนดนตรี (Suggested Implications for the Teacher of Music)
--	--

เด็กวัยนี้เข้าใจเรื่องเพศยังไม่ชัดเจน

การร้องเพลงไม่ต้องแยกเป็นเพศหญิง หรือชายในบทเพลงบางเพลง ให้เด็กร้องได้ทุกคน การเล่นกิจกรรม การสมมติชื่อก็ไม่ต้องแยกเพศเช่นกัน ให้เด็กเล่นปะปนกันไป

ระดับเสียงของเด็กวัยนี้อยู่ในระดับพื้นฐาน
(Harmonic sense)

การร้องเพลง ครูต้องเน้นหนักในด้านท่วงทำนอง (Melodic) และจังหวะ (Rhythm) ไม่ควรมีการประสานเสียง (Harmony) ไม่ควรมีการเปลี่ยนคอร์ด (Chord) ถ้าจำเป็นประสานเสียงก็ทำให้ได้เพียงประสานเสียงง่าย ๆ เพียงเล็กน้อย

เด็กวัยนี้ต้องการความสนุก และความอบอุ่นมากที่สุด การพัฒนาการต่าง ๆ เป็นไปอย่างอิสระ

ครูควรนำเอาเพลงหรือกิจกรรมเก่าที่ผ่านมา และเป็นเพลงหรือกิจกรรมที่เด็กทำได้มาขยายอีกครั้งเพื่อเด็กจะได้เกิดความสุขสนานในขณะที่ร้องเพลง หรือเล่นกิจกรรม เมื่อเด็กเล่นได้ดี เด็กก็จะเกิดความอบอุ่นทางใจ ที่สามารถเล่นกิจกรรมนั้น ๆ ได้ ครูต้องคอยกระตุ้น ให้เด็กเล่นมาก ๆ จนเกิดทักษะ (skills) เกิดการพัฒนาตามลักษณะของบุคคล ส่งเสริมให้เกิดทักษะใหม่ ๆ ให้เป็นไปทีละน้อย เพิ่มขึ้นทีละน้อย ทั้งการร้อง การเล่น การฟัง

พัฒนาการของเด็ก (Developmental Characteristics)	คำแนะนำสำหรับครูสอนดนตรี (Suggested Implications for the Teacher of Music)
เด็กวัยนี้ชอบการเลียนแบบ และเลียนแบบได้อย่างรวดเร็ว	ครูควรสอนเพลงพร้อมกับกิจกรรมประกอบเพลง ในรูปแบบการเลียนแบบ ทำท่างของสัตว์อย่างง่าย ๆ (สัตว์พูดได้) จะทำให้เด็กเกิดความสุขสนาน เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา พัฒนาการด้านร่างกายและส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม ทำให้เด็กกล้าแสดงออกเกิดความคิด ความรู้สึก และทักษะ
เด็กวัยนี้มีเสียงค่อนข้างเล็ก ส่วนเสียงต่ำ ๆ	ในการสอนร้องเพลงครูควรระวังเรื่องระดับของเสียง อย่าให้สูงเกินไป หรือต่ำเกินไป เพราะเด็กจะร้องไม่ได้ ถ้าจำเป็นต้องใช้เพลงนั้น ๆ ครูต้องลดระดับเสียงหรือเพิ่มระดับเสียงให้เท่ากับเกณฑ์ของเสียงเด็กโดยใช้เปียโน (Piano) เทียบเสียงมาตรฐานของเด็กก่อนและครูต้องร้องเป็นตัวอย่าง

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า เด็กในช่วงวัย 4-5 ปี กิจกรรมทางดนตรี ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา โดยเฉพาะพัฒนาการด้านภาษา ซึ่งเป็นช่วงที่มีพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็ว มีการเลียนแบบได้รวดเร็วเช่นเดียวกัน เด็กวัยนี้มีความสนใจระยะสั้น กระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น กิจกรรมดนตรีจึงเป็นลักษณะที่สามารถส่งเสริมธรรมชาติ ความต้องการของเด็กวัยนี้ได้เป็นอย่างดี

3.5 ดนตรีและจิตวิทยาสำหรับเด็ก

มีผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับดนตรีและจิตวิทยาสำหรับเด็กหลายคน เช่น

วีรัช ชุขสูงเนิน (2525: 9) ได้กล่าวถึงดนตรีโดยเฉพาะเสียงเพลงกับเด็กเล็ก ดังนี้คือ โดยธรรมชาติทารกมีความสนใจในดนตรีมาตั้งแต่เล็ก ๆ จะสังเกตได้จากพฤติกรรมการแสดงความพอใจเมื่อได้ยินเสียงเพลงกล่อม โดยขยับตัวไปตามจังหวะ และแสดงสีหน้าท่าทางว่ามีความสุขซึ่งสอดคล้องกับ เบญจมา แสงมะลิ (2511: 1) ได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติเด็กชอบเพลงอยู่แล้ว ถ้าครูสามารถจัดหาเพลงและการเล่นประกอบมาให้เด็กได้ร้องได้เล่น เด็กจะเกิดความสุขสนุกสนาน เกิดความซาบซึ้งใจความไพเราะของดนตรี เกิดทัศนคติที่ดีต่อเนื้อหาที่บรรจุไว้เป็นเพลง โฟรเบเอล (Froebel) นักการศึกษาชาวเยอรมัน ซึ่งได้ศึกษาเด็กอย่างใกล้ชิด และได้ทดลองสอนเด็กเล็กโดยใช้การเล่นและการร้องเพลงเป็นเครื่องมือในการสอน ทำให้ได้แนวคิดที่น่าสนใจว่าการเล่นและการใช้เพลงมีความสำคัญต่อเด็กเล็ก สามารถที่จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กอีกด้านหนึ่งด้วย

สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม (2513: 134) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กในการร้องเพลงว่า เด็กเล็กมักจะชอบร้องเพลงโดยไม่คำนึงถึงว่าจะถูกผิด รู้สึกสนุกสนานที่ได้ยินเสียงของตนเอง และหัวเราะดีใจเมื่อร้อง เพลงได้ เด็กจะเริ่มร้องเพลงง่าย ๆ ได้เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ แม้ว่าจะไม่รู้เนื้อร้องที่ถูกต้องก็ตาม เด็กจะรู้จักเดินตามเสียงดนตรี พออายุ 3 ขวบ ก็จะจำทำนองเพลงต่าง ๆ ได้มากขึ้น และชอบร้องเพลงใดเพลงหนึ่งซ้ำกัน ในปีต่อ ๆ มาเด็กจะร้องเพลงได้ถูกต้องขึ้น เมื่ออายุประมาณ 5 ขวบ เด็กจะรู้จักฟังดนตรี หรือเล่นดนตรีได้ เมื่อได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง

แอดเนส เดอ ซามา (2516: 160) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัย 4 ขวบ ว่า เด็กชอบร้องเพลงเป็นอย่างมาก และชอบฟังเพลงใหม่ ๆ ด้วยความสนใจ ไม่ว่าจะทำงานหรือเล่น และผู้เขียนยังได้แสดงความเห็นต่อไปว่า การแสดงออกทางดนตรีที่เป็นไปโดยธรรมชาติที่สุดของเด็กคือการร้องเพลง เพราะการร้องเพลงเป็นการแสดงความรู้สึกและ เป็นเครื่องตอบสนองความต้องการของเด็ก

นอกจากนี้ นักการศึกษาบางท่าน เช่น เบญจฯ แสงมะลิ เรื่องอุไร กุศลาสัย และล้วน ควันธรรม (2511: 1) ได้ให้ความเห็นว่า วิธีหนึ่งที่ได้ผลดีที่สุดในการอบรมเด็ก คือ การใช้บทเพลงเนื่องจากเด็กเป็นผู้ที่ชอบเพลงอยู่แล้วโดยธรรมชาติ ชอบโดดโลดเต้นให้เด็กได้ร้องได้เล่น เด็กก็จะเกิดความสุขสนุกสนานได้ฝึกฝนจิตใจไปตามจังหวะเพลง หากเราสามารถจัดเพลงและการเล่นประกอบเพลงมาเปลี่ยนอิริยาบถ และได้รับความรู้ความซาบซึ้งในความไพเราะของดนตรีและเกิดทัศนคติที่ดีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่บรรจุไว้เป็นบทเพลง โดยไม่ต้องบังคับแต่อย่างใด

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ธรรมชาติของเด็กนั้นชอบเสียงเพลงและชอบร้องเพลง ตั้งแต่ยังเป็นทารก จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาตามพัฒนาการของร่างกายในวัยต่าง ๆ การจัดประสบการณ์ที่สนองความต้องการและความพอใจของเด็กจึงควรมีบทเพลงประกอบในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย จะทำให้เด็กได้รับความรู้ และเกิดความสุขสนุกสนานไปพร้อมๆกัน

3.6 ประวัติความเป็นมาของบทเพลงประกอบการสอน

ดนตรีเป็นสิ่งที่คู่กับมนุษย์มาตั้งแต่เกิด เมื่อมนุษย์เกิดอารมณ์ต่าง ๆ ก็ถ่ายทอดออกไปเป็นเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เมื่อมีภาษาพูด ภาษาดนตรีก็เจริญควบคู่มาด้วยจนในที่สุดมีการผสมผสานระหว่างภาษาดนตรีออกมาเป็นบทเพลงต่าง ๆ เช่น เพลงเห่กล่อม เพลงรัก เพลงปลุกใจ และเพลงเกี่ยวกับความเป็นอยู่ เป็นต้น

ในระยะหลัง นักการศึกษาของไทยหลายท่าน เช่น เบญจฯ แสงมะลิ และหม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา (2520: 29) ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และพบว่าดนตรีมีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน จึงได้เริ่มมีการนำบทเพลงมาประกอบการสอน การแต่งเนื้อร้องและทำนองของบทเพลงสำหรับเด็ก มักจะคำนึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ เช่น บทเพลงสั้น ๆ ง่าย ๆ มีคำคล้องจองและทำนอง ก็อาจได้มาจากบทเพลงกล่อมเด็ก บทเพลงพื้นเมือง บทเพลงไทยเดิม ซึ่งนำมาดัดแปลงให้ง่ายขึ้น หรือจากทำนองเพลงสากลของชาติต่าง ๆ

เบญจา แสงมะลิ (2520: สัมภาษณ์) ให้ความเห็นว่า การแต่งบทเพลงประกอบการสอน คงจะเริ่มประมาณ พ.ศ. 2483 โดยเริ่มต้นจากมีเพลงประกอบการสอนในชั้นอนุบาลก่อน

หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา (2520: สัมภาษณ์) กล่าวว่า บทเพลงประกอบการสอนที่ใช้ทำนองเพลงสากลนั้น ท่านเป็นผู้นำมาใช้ประกอบการสอนเป็นคนแรกในประเทศไทย ส่วนการใช้บทเพลงประกอบการสอนนั้นท่านคิดว่าหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการฟื้นฟูปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นแบบการเรียนโดยมีกิจกรรมประกอบ (Activity) และแบบเรียนปนเล่น (Play Way) พวกที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศอาจจะนำวิธีการและนำบทเพลงประกอบการสอนมาใช้ในประเทศไทย ตั้งแต่ประมาณ ค.ศ. 1852 คือ ตั้งแต่สมัยมีอนุบาลใหม่ ๆ ก็เป็นได้

จากการศึกษาค้นคว้า พอจะสรุปได้ว่า บทเพลงประกอบการสอนนั้นอาจมีประวัติความเป็นมาจากแหล่งบ้านของไทยเราเอง เช่น เพลงกล่อมเด็ก และ เพลงประกอบการเล่นของเด็ก ฯลฯ หรืออาจได้รับแนวคิดทางด้านจิตวิทยาจากการจัดการศึกษาจากต่างประเทศ

3.7 ประเภทของบทเพลงประกอบบทเรียน

นักการศึกษา ได้แบ่งประเภทของบทเพลงประกอบบทเรียนไว้ ดังจะสรุปวิชา มาลากาญจน์ (2528: 104) แบ่งประเภทของบทเพลงประกอบบทเรียนไว้สามประเภท สรุปได้ดังนี้ ประเภทแรกบทเพลงที่เป็นเนื้อหาในบทเรียนโดยตรง หมายถึงเนื้อหาบางตอนสามารถขับร้องเป็นทำนองเพลงได้ เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงลำตัด เพลงพวงมาลัย ฯลฯ ประเภทที่สอง บทเพลงที่แต่งประกอบบทเรียนโดยตรง เช่น เพลงสระต่าง ๆ เพลงคำเป็น-คำตาย เพลงผันวรรณยุกต์ ฯลฯ และประเภทที่สาม บทเพลงที่ใช้ขับร้องกันอยู่ทั่ว ๆ ไป อาจจะเป็นเพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล เนื้อเพลงเหล่านั้นมีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องในบทเรียน

จากความคิดเห็นที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของบทเพลงนั้นมีการพิจารณาตามลักษณะต่าง ๆ เช่น จังหวะ ท่วงทำนอง จุดประสงค์ คุณค่าต่อการศึกษา เนื้อหาที่ให้คติสอนใจ ปลุกใจ ให้รายละเอียด

3.8 การใช้เพลงประกอบการสอน

รสสุคนธ์ นกรมณี และสุวิมล อนวัชพันธ์ (2519: บทนำ) ได้กล่าวไว้ว่า "สามารถนำบทเพลงไปใช้ได้หลายกรณี เช่น ใช้สอนนักเรียนที่เริ่มเรียนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยเร็ว ใช้นำเข้าสู่วิชาเรียน เพื่อเร้าความสนใจให้ดำเนินการสอนเพื่อจดจำ รายละเอียดได้แม่นยำ และใช้สรุปบทเรียน"

ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับ สุจิต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรชัย (2522: 258-259) ซึ่งสรุปได้ว่า การนำบทเพลงมาใช้ประกอบการสอนภาษาไทยนั้น ทำให้บรรยากาศการเรียนน่ารื่นรมย์ นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการเรียน เข้าใจสิ่งที่เรียนง่ายขึ้น และได้แนะนำวิธีการใช้บทเพลงประกอบการสอนภาษาไทยไว้ว่า ควรใช้นำเข้าสู่วิชาเรียน ใช้ดำเนินการสอน สรุปบทเรียน ใช้ฝึก ประเมินผล และเสริมประกอบตอนท้ายของบทเรียน

วิรัช ชุ่ยสูงเนิน (2525: 1) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการใช้บทเพลงประกอบการเรียนไว้ว่า

- 1) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำเข้าสู่บทเรียน
- 2) เพื่อเสริมหรือขยายช่วงความสนใจของเด็กให้ยาวนานยิ่งขึ้น
- 3) เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของเด็กให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- 4) เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นที่น่าสนใจ และสนุกเพลิดเพลิน
- 5) เพื่อใช้ตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียน และเป็นแนวทางประเมิน

ผลการเรียน

สุวิมล อนวัชพันธ์ (อ้างถึงใน โสภกา ท่าเรือผลี 2526: 19) ได้เสนอการนำบทเพลงไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ไว้ว่า

- 1) ใช้สอนเด็กเริ่มเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยสนุกสนาน ได้รับความรู้
- 2) ใช้นำเข้าสู่วิชาเรียน เพื่อเร้าความสนใจ

- 3) ใช้ดำเนินการสอน เพื่อช่วยให้จดจำรายละเอียดที่สำคัญ
- 4) ใช้สรุปบทเรียน เพื่อให้ได้คติธรรมสอนใจ หรือสรุปเนื้อหาที่เรียนมา

ทั้งหมด

ผู้วิจัยเห็นว่า การนำบทเพลงเข้ามาประกอบการเรียนการสอนนั้นจะทำให้บทเรียนน่าสนใจ อารมณ์ผู้เรียนเบิกบาน สนุกสนาน ช่วยเสริมความจำซึ่งน่าจะทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และควรคำนึงว่า ผลของการนำบทเพลงมาใช้มีผลต่อการเรียนรู้ความเข้าใจทางภาษาได้มาก ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะใช้บทเพลงในการนำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอน การสรุปบทเรียน การประเมินผล หรือเสริมทักษะประกอบบทเรียนตามความเหมาะสม

3.9 วิธีสร้างบทเพลงประกอบการสอน

นักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสร้างบทเพลงประกอบการสอนไว้ดังเช่น

ยุพิน พิพิธกุล (2523 : 234-235) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการสร้างบทเพลง สรุปได้ว่า ไม่จำเป็นต้องแต่งทำนองเอง อาจเลือกทำนองที่มีผู้แต่งไว้และเป็นที่นิยมในยุคนั้น ควรเลือกทำนองที่มีจังหวะคึกคักน่าสนุกสนานฟัง จะทำให้ร้องง่ายทั้งครูและนักเรียน
 อ่ำไพ สุจริตกุล (2530 : 134) ได้กล่าวถึงการแต่งเพลงว่า การแต่งเพลงสำหรับเด็กหรือแต่งเพลงประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนต่อไป

1. กำหนดแนวความคิดให้ชัดเจน ว่าต้องการสอนอะไร
2. เรียบเรียงเป็นเนื้อเพลงคร่าว ๆ ก่อน ด้วยถ้อยคำสั้น ๆ เข้าใจง่าย
3. หาทำนองที่คุ้นหู เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงร่ำวง เพลงโฆษณา หรือแต่งทำนองขึ้นเอง
4. ลองบรรจุนเนื้อร้องลงตามทำนองและจังหวะ
5. แก้ไขปรับปรุงเนื้อร้องให้เข้าทำนองจนเป็นที่พอใจ

จากความคิดเห็นดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า วิธีการสร้างบทเพลงประกอบการสอนนั้นครูสามารถสร้างเองได้ โดยครูผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงได้บ้าง การแต่งจะอาศัยการเลียนแบบทำนองเพลงเก่าที่มีอยู่แล้ว เลือกทำนองเพลงที่สนุกสนานเป็นที่นิยมเพื่อร้องง่ายทั้งครูและนักเรียน แล้วแต่งคำร้องใส่ไป โดยมีเนื้อหาตามบทเรียนที่จะสอน เทียบพยางค์กับคำร้องเดิม เน้นสัมผัสให้ฟังแล้วสัมผัสกลมกลืนไปกับทำนองเพลง นอกจากนี้ครูอาจแนะนำให้นักเรียนสร้างบทเพลงประกอบเนื้อหาในบทเรียนที่เห็นว่ายากต่อการจำและเข้าใจด้วยวิธีเดียวกันด้วย

3.10 ครูกับบทเพลงประกอบการสอน

อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2520: 135) ได้กล่าวว่า งานของครู คือ การช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ บรรณานาที่จะเรียน ต้องการค้นคว้าและสามารถค้นพบได้ด้วยตนเอง เพื่อที่จะประสบผลสำเร็จ

สายสุรี จุติกุล (2518: 166) มีความเห็นว่า การที่มีผู้เข้าใจว่า ผู้สอนดนตรี ซึ่งรวมทั้งบทเพลงด้วย จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาดนตรี หรือเป็นนักดนตรีฝีมือดี เท่านั้นเป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะครูระดับอนุบาลและประถมศึกษา ความเชี่ยวชาญไม่ใช่ปัจจัยสำคัญ ความรักดนตรีและความตั้งใจ อยากให้เด็กรักดนตรีด้วยเป็นเรื่องสำคัญกว่า เท่าที่มองเห็นปัญหาการสอนดนตรีส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นของครูนั้นคือ ครูไม่แน่ใจว่าตนจะสอนได้ ครูไม่แน่ใจว่าที่ตนสอนอยู่นั้นเป็นวิธีการที่ถูกต้อง ครูขาดการแนะนำ จากผู้ที่รับผิดชอบเรื่องการเรียนรู้การสอนในระดับอำเภอและจังหวัด ดังนั้น การจัดการฝึกอบรมครูโดยทั่วถึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง

ในต่างประเทศ ได้มีนักการศึกษาที่มีความเห็นสอดคล้องด้วยในเรื่องนี้คือ เจมส์ แอล เมอร์เซล (James L. Mursell, 1951: 7) ได้ให้ความเห็นว่า ครูที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับดนตรี ก็สามารถนำดนตรีมาประกอบการสอนของตนได้ ถ้าครูเหล่านั้นเข้าใจเด็กและมีความเชื่อว่า ดนตรีมีประโยชน์และสามารถช่วยให้นักเรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จากเหตุผลนี้เอง ครูจึงพยายามที่จะหาแหล่งและวิธีการที่จะนำมาประกอบการเรียนการสอน

จากข้อความข้างต้น พอสรุปได้ว่า ครูคือบุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเจริญเติบโตและก้าวหน้าทางจิตใจและร่างกาย โดยเฉพาะการส่งเสริมทางด้านดนตรีและบทเพลงนั้น ไม่จำเป็นที่ครูจะต้องมีความซาบซึ้ง แต่ควรมีความมั่นใจ เข้าใจเด็ก และชวนขยายหาความรู้ เช่น ถ้าครูเข้ารับการอบรมก็สามารถที่จะสอนร้องเพลงให้แก่เด็กได้เป็นต้น

3.11 การจัดการเรียนการสอน

วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กสนใจเรียนมากขึ้น คือ การใช้บทเพลงประกอบการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของดนตรี

อธิบดีกรมสามัญศึกษา (2515: 47) มีความเห็นตรงกันว่า บทเพลงเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

ชูชาติ เริงฉลาด (2521: 179) ได้ให้ความเห็นว่า การสอนโดยใช้บทเพลงประกอบบทเรียนจะช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและจดจำบทเรียนได้นาน เพราะสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก

โกวิท ชันธุศิริ (2520: 50) แสดงความคิดเห็นว่า การร้องเพลงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานและพอใจ ครูควรพยายามหาโอกาสส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกโดยการร้องเพลงอยู่เสมอ เด็กวัยก่อนเรียนชอบการร้องเพลง ซึ่งควรเป็นเพลงที่ร้องไม่ยากนัก นอกจากนี้ เด็กควรมีเสรีภาพในการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น เคาะ จังหวะ หรือทำท่าประกอบ โดยครูสนับสนุนให้มีการแสดงออกในทางที่เหมาะสมตามสังคมนิยม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525: 12-13) มีความเห็นในการเลือกเพลงและดนตรี เพื่อสอนเด็กว่า ครูควรนำความรู้ เกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และความเจริญทางดนตรีมาช่วยในการวางโครงการสอนด้วย ตลอดจนวุฒิภาวะทางร่างกายและอารมณ์หรือไม่ เป็นต้น ซึ่งตรงกับความเห็นของ อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2521: 136)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2511: 11) ได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการการสอนบทเพลงคือ

1. การสอนควรมุ่งให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความครึกครื้นรื่นเริงตามธรรมชาติ
2. การเลือกบทเพลงที่สอน คือ เพลงง่าย ๆ ที่ช่วงเสียงของเพลงไม่สูงหรือต่ำเกินไป และควรคำนึงถึงคุณค่าของเพลงในทางศิลปการดนตรีด้วย
3. การสอนโดยให้หูเป็นสื่อฟัง คือ สอนจากความจำโดยให้ร้องตามครู โดยครูอาจจะร้องเพลงทั้งเพลงให้ฟังก่อน เพื่อให้เด็กเห็นว่าไพเราะและเกิดความอยากร้อง ถ้าเพลงยาว ครูก็อาจสอนให้เด็กร้องตามที่ละวรรคหรือที่ละท่อน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจ จังหวะ และได้ฝึก เด็กจะรู้จักใช้เสียงและรู้จักแบ่งวรรคตอน

พาร์ค แกรนท์ (Parks Grant, 1951: 21-23) ให้ความเห็นว่า เด็กจะรู้สึกสนุกสนานที่ได้ร้องเพลงดังต่อไปนี้

- 1) บทเพลงเกี่ยวกับบ้านและโรงเรียน
- 2) บทเพลงเกี่ยวกับ คน โดยเฉพาะเพลงที่เด็ก ๆ สามารถเติมชื่อของตนเอง หรือชื่อของเพื่อน ๆ ลงไปได้
- 3) บทเพลงที่เด็กได้มีโอกาส ตบมือ ทำจังหวะ และแสดงท่าทางต่าง ๆ
- 4) บทเพลงที่กำลังเป็นที่นิยม ซึ่งได้ยินมาจากโทรทัศน์ วิทยุ หรือบทเพลงในภาพยนตร์
- 5) บทเพลงเกี่ยวกับเทศกาล ฤดูกาลและวันหยุดต่าง ๆ

จากข้อความข้างต้นพอสรุปได้ว่า ควรจัดบทเพลงประกอบการสอนให้เข้ามา มีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เพราะการใช้บทเพลงประกอบการสอนเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กสนใจบทเรียน และรู้สึกสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย ในการใช้บทเพลงประกอบการสอนนั้น ครูต้องมีวิธีที่จะทำให้เด็กสนใจและร้องเพลงได้ และควรเลือกเพลงที่เหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย

3.12 หลักสูตรดนตรีระดับประถมศึกษา

สำหรับดนตรี ในหลักสูตรเสนอแนะกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ ได้แก่ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเครื่องประกอบจังหวะ และการสร้างสรรค์ทำทาง ประกอบเพลง องค์ประกอบดนตรีที่กล่าวถึง ได้แก่ เรื่องของจังหวะ ทำนอง และลักษณะของเสียง นอกจากนี้ยังมีการเน้นเกี่ยวกับเรื่อง ความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการประกอบกิจกรรมดนตรี เรื่องรสนิยมดนตรี เกี่ยวกับบทเพลง มีการเสนอแนะทั้งเพลงเด็ก ๆ และเพลงไทยไว้หลักสูตรอนุบาลเป็นหลักสูตรเตรียมความพร้อม การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในลักษณะของการผสมผสานของวิชาการต่าง ๆ และมีการยึดหยุ่นของวิธีการและเนื้อหาอย่างมาก ดนตรีจึงเป็นสาระที่พัฒนาให้เด็กมีความพร้อมด้านดนตรี ทักษะที่ดีต่อดนตรี และความซาบซึ้งในสุนทรียรสของดนตรี ความคู่ไปกับการใช้เป็นกิจกรรม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้สาระวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น บทเพลงที่ร้องส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องของการสั่งสอนให้ผู้เรียนรู้จักการปฏิบัติตนที่ดี การรู้จักสภาพแวดล้อมรอบตัวให้มากขึ้น เกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีจะมีอยู่ประจำทุกวันในตารางเรียน ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลดูได้ในภาคผนวกท้ายบท

นฤทธิ์ สุทธิจิตต์ (2531: 146) ได้กล่าวว่า สื่อดนตรีระดับประถมศึกษา ซึ่งได้แก่ บทเพลงเป็นต้น เพลงที่นำมาใช้ในระดับประถมศึกษาควรเป็นเพลงสั้น ๆ ไม่ว่าจะ เป็นเพลงร้องหรือเพลงที่ใช้ในการฟัง ลักษณะของเพลงควรเป็นไปในทางสนุกสนานเป็นส่วนใหญ่เพื่อสร้างความสนุกสนานในการเรียนดนตรีให้กับผู้เรียน นอกจากนี้เพลงที่ใช้ประกอบการเคลื่อนไหวลักษณะต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรนำมาใช้สลับกันไป เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องจังหวะ

โดยสรุปแนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษาซึ่งมีลักษณะของการผสมผสาน ในกิจกรรมเตรียมความพร้อมหรือวิชาต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กทำอย่างเพลิดเพลินและเกิดความรู้ความเข้าใจรวมทั้งการจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ในบทเรียนที่อยู่ในบทเพลง เด็กในวัยนี้ชอบเสียงเพลง ดังนั้นในการเรียนชั้นอนุบาล ดนตรีเป็นการแสดงออกตามธรรมชาติในขณะที่ร้อง จะทำให้เด็กรู้จักคำเพิ่มขึ้น มีทักษะในการใช้ภาษาดีขึ้น ดังนั้นดนตรีในระดับปฐมวัยจึง เป็นสื่อความหมายที่เยี่ยมที่สุด

3.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง

ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ (2521: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสำรวจความคิดเห็นของครูประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการใช้บทเพลงประกอบการสอน สรุปผลได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บทเพลงประกอบการสอนนั้นมีคุณค่า และควรนำมาใช้อย่างยิ่ง เพราะครูประถมศึกษาส่วนใหญ่สอนนักเรียนร้องเพลงด้วยตนเอง

สมศักดิ์ ชำนาญกิจ (2522: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนโดยใช้บทเพลงกับไม่ใช้บทเพลงประกอบการสอน สรุปผลได้ว่า นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้บทเพลงประกอบการสอน มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับบทเพลงประกอบการสอนจากแบบสอบถามได้ว่า บทเพลงช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสนใจในบทเรียนยิ่งขึ้น เด็กสนุกสนานในการเรียน จำเนื้อหาสาระในบทเรียนและมีความรู้เกี่ยวกับศัพท์ได้ดีขึ้น

อรุณวรรณ เกตุอร่าม (2525: 46) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบการสอนโดยการเรียนของกลุ่มที่ใช้บทเพลงประกอบการสอนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้บทเพลงประกอบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โสภา ท้าวเรือผลี (2526: 32) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้บทเพลงประกอบการสอนกับการสอนโดยไม่ใช้บทเพลงประกอบการสอน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยมีบทเพลงประกอบการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จะเห็นได้ว่า การใช้ดนตรี หรือเพลง เข้าประกอบการเรียนการสอน ผลที่ได้รับก็คือ บทเพลงช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสนใจในบทเรียน สนุกสนานต่อการเรียน จำเนื้อหาสาระในบทเรียนดีขึ้นช่วยแก้ปัญหาในด้านภาษาของนักเรียน บรรยากาศในการเรียนดีขึ้น เกณฑ์การเรียนของนักเรียนดีขึ้นซึ่งนับว่าดนตรีหรือเพลงมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสรุปได้ว่า ผลการเข้าใจคำนามของเด็กปฐมวัย สามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้โดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ดังนั้น การใช้ปริศนาคำทาย และการใช้เพลงเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่า และเหมาะที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก เพราะเป็นสื่อที่เด็กสนใจมาก ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาเปรียบเทียบดูว่าการเรียนโดยการใช้ปริศนาคำทาย และเพลงจะส่งผลต่อการเข้าใจคำนามหรือไม่เพียงใด